

Махамбет Өтемісов атындағы
Батыс Қазақстан университеті

РУХАНИ
ЖАҢҒЫРУ

РКЕН

№ 11 (1014) 25 желтоқсан 2024 жыл

Құрметті әріптестер, студенттер!

Сіздерді еліміздің басты мерекелерінің бірі - Қазақстан Республикасының Тәуелсіздік күнімен шын жүректен құттықтаймын! Тәуелсіздік - бұл халқымыздың сан ғасырлар бойы аңсаған асыл мұраты, ата-бабаларымыздың ерлігі мен еңбегінің нәтижесі.

Бұл - еліміздің жарқын болашағына жол ашқан тарихи белес.

Бүгінгі күнде біз егемендіктің арқасында ұлттық құндылықтарымызды жаңғыртып, мәдениетімізді нығайтып, әлемдік қоғамдастықта өз орнымызды айқындадық. Бұл жетістіктердің барлығы әрбір қазақстандықтың қажырлы еңбегі мен Отанға деген сүйіспеншілігінің жемісі.

Тәуелсіздіктің тұғырын нығайту - әрбіріміздің қасиетті борышымыз. Елдің гүлденуі мен дамуы жолында бірігіп еңбек етіп, ұрпақтарымызға жарқын болашақ сыйлау - ортақ мақсатымыз. Осы айтулы күні баршаңызға зор денсаулық, мол бақыт, отбасыларыңызға береке мен амандық тілеймін.

Еліміз әрдайым тыныштықта, бірлікте, бейбіт аспан астында өмір сүре берсін!

Тәуелсіздігіміз мәңгілік болсын! Мереке құтты болсын!

Құрметпен, М.Өтемісов атындағы
БҚУ басқарма төрағасы-ректор Н.Х.СЕРҒАЛИЕВ

Құрметті студенттер, оқытушылар мен университет қызметкерлері!

Баршаңызды Жаңа жыл мерекесімен шын
жүректен құттықтаймын!

2024 жыл біздің университет үшін көптеген жаңа мүмкіндіктер мен жетістіктерге толы болды. Жаңа бастамалар мен қиындықтарға қарамастан, бірлік пен білімнің күші арқылы біз алға қарай нық қадам бастық. Қымбатты студенттер, сіздер - университетіміздің ең қымбат қазынасы, болашағымыздың жарқын жұлдыздарысыз. Сіздердің көпшілігіңіз үшін өткен жыл жаңа ашылулар, маңызды тәжірибелер мен ұмытылмас сәттердің уақыты болды. Сіздің талантыңыз, еңбекқорлығыңыз бен белсенділіктеріңіз біздің университетті алға жетелеуде.

Біздің барлық профессор-оқытушылар құрамы мен қызметкерлеріне алғысымды білдіргім келеді. Сіздің кәсібилігіңіз бен адалдығыңыздың арқасында біз нағыз көшбасшыларды дайындауды жалғастырамыз.

Алдағы жыл сіздерге жаңа мүмкіндіктер, шабыт және қуанышты оқиғалар әкелсін! Әрқайсыңызға зор денсаулық, бақыт және отбасыларыңызға бейбітшілік пен амандық тілеймін!

Жаңа 2025 жыл құтты болсын!

Құрметпен, М.Өтемісов атындағы
БҚУ басқарма төрағасы-ректор Н.Х.СЕРҒАЛИЕВ

МАХАМБЕТ ҮЗДІКТЕРІ МАРАПАТТАЛДЫ

9-бет

Түлектердің 78,4 пайызы жұмысқа орналасқан

Нұрлан Хабиболлаұлының мәліметінше, оқытудың инновациялық тәсілдерін оқу үдерісіне енгізу және масштабтау бойынша жұмыстар жүргізілуде. Университет 10-нан астам жобалар мен іс-шараларға бастамашы болды, ол тек профессорлық-оқытушылар құрамы мен студенттерінің білімі мен құзыреттілігін дамытуға бағытталған. Жобалардың басым бөлігі Батыс Қазақстан облысының білім беру мекемелерімен бірлесе отырып жүзеге асырылуда. Мысалы, «Жас мұғалім» жобасы мектептегі ЖОО студенттері арасында педагогикалық инновациялық әдістемелік дағдыларды дамытуға бағытталған, «JuniorProfi» жобасы мектептермен бірлесіп ерте кәсіптік диагностика жүргізуге және инновациялық тәсілдер мен түрлі іс-шаралар арқылы студенттерге мамандық таңдауға және оған қызығушылықты арттыруға көмектесуге бағытталған.

Биылғы жылы ОПП тестілеуіне 1211 түлек қатысты, оның ішінде тапсырғандардың үлесі 84,3%-ды (2023 жылы – 80%) құрады. Ұлттық тестілеу орталығының мәліметі бойынша, М.Өтемісов атындағы БҚУ ОПП нәтижесі бойынша бакалавриат пен магистратурада бірінші орынға шықты. 1 қазандағы жағдай бойынша 2023-2024 оқу жылын бітірген түлектердің 78,4 пайызы жұмысқа орналасқан. «Атамекен» ҰКП 2023 жылғы рейтингінде 23 білім беру бағдарламасы ТОП-10-ға, 9 білім беру бағдарламасы ТОП-3-ке енді. БҚУ – Батыс Қазақстан облысындағы педагогика және бастауыш оқыту әдістемесі бойынша кадрлар дайындайтын негізгі оқу орны. Бастауыш сыныптардағы PIRLS халықаралық зерттеулерінің қорытындысы бойынша 534 балл жинап, Батыс Қазақстан облысының Қазақстан облыстары арасында бірінші орынға шығуына университеттегі кадрларды дайындау сапасы ықпал еткен.

Жастарды әлеуметтендіруде даму бар

Шетелдік ғалымдарды тарту жұмыстары жүргізілуде. Академиялық ұтқырлық бағдарламасы бойынша шетелге шыққан студенттер саны – 46, ал қызметкерлер саны – 17. Университетте АҚШ, Түркия, Италия, Польша, Ресей ғалымдары жұмыс істеп жатыр. БҚУ базасында 2025 жылы Түркия елінің есебінен түрік тілі кабинетін ашу жоспарлануда. Оқу орны 2018 жылдан бастап бюджеттен тыс қаражат есебінен ғылыми-педагогикалық кадрларды жүйелі түрде дайындап келеді. Шетелдік және отандық жетекші ғылыми-білім беру орталықтарында 48 қызметкер білім алған. 2024 жылы мәдени-спорттық іс-

«Университет жыл сайын жаңа және инновациялық білім беру бағдарламаларын әзірлейді. Қазіргі уақытта тізілімге 21 БББ жаңа БББ мәртебесімен, 30 БББ инновациялық бағдарлама мәртебесімен енгізілген. 2024 жылы 4 жаңа білім беру бағдарламасы әзірленген.»

шараларға қатысқан студенттердің үлесі 73%-ға дейін өскен, 178 студент республикалық (151 оқушы) және халықаралық (27 оқушы) байқаулар мен олимпиадалардың жеңімпаздары атанды. Сутасқыны кезінде студенттер Орал қаласы мен ауылдық елді мекендердегі бөгеттерді нығайтуға белсене қатысты. Волонтерлік қозғалыстағы студенттер саны 700-ден астам. Құрамында 150 пікірсайысшысы бар «Ақиқат» студенттік пікірсайыс клубы

ЖАҢАШЫЛДЫҚҚА ҰМТЫЛҒАН БІЛІМ ОРДАСЫ

Жақында өңіріміздің іргелі оқу орны – Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің ректоры Нұрлан Серғалиев 2023-2024 оқу жылының қорытындысы бойынша есептік кездесу өткізді. Іс-шараға университеттің профессор-оқытушылар құрамы, студенттер мен оқу ордасының серіктестері қатысты.

Өз баяндамасында басқарма төрағасы-ректор, биология ғылымдарының кандидаты, профессор Нұрлан Хабиболлаұлы университеттің атқарған жұмыстарының негізгі аспектілеріне тоқталып, жетістіктерді атап өтті, алдағы даму бағыттарын белгіледі. Ректор білім беру және ғылыми жобалардың сәтті жүзеге асқанын, халықаралық ынтымақтастықтың нығайғанын, сондай-ақ рейтингтік журналдардағы ғылыми жарияланымдар санының артқанын атап өтті. Сонымен қатар университет кеңістігін жаңғырту мен кадрлық әлеуетті күшейту қажеттілігі сияқты назар аударуды талап ететін мәселелер қозғалды.

Университеттегі білім алушылар саны – 6499. Оның ішінде 6060 студент – бакалавриат, 439-ы магистратура бойынша білім алуда. «Педагогикалық білім беруді жаңғырту» жобасы аясында «Биология», «Химия», «Жаратылыстану» атты үш білім беру бағдарламасын әзірлеуде жетекші жоғары оқу орнының рөлін атқарды. Қазіргі уақытта Қазақстанның 15 жоғары оқу орны бұл бағдарламаларды тізілімге енгізіп, олардың ауқымын кеңейтуде. Аталған жоба аясында университеттің профессорлық-оқытушылық құрамы 7 инновациялық жобалық білім беру бағдарламасын әзірлеуге қатысқан («Физика», «Информатика», «Мектепке дейінгі тәрбие», «Бастауыш білім беру», «Музыкалық білім», «Цифрлық педагогика», «Педагогикалық қайта даярлау бағдарламасы»).

тиімділігін бағалауға толық көшу керек. 2025 жылдан бастап педагог қызметкерлер мен қызметкерлердің қызметін нақты көрсеткіштерді орындау негізінде әрбір қызметкер қызметінің нәтижелеріне неғұрлым объективті түрде қарауға мүмкіндік беретін KPI электронды жүйесін пайдалана отырып бағалауға толық көшеміз. 1991 жылдан бері берілген жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім туралы құжаттарды 90% цифрландыруға қол жеткіземіз. Білім беру үдерісінде әлемдік цифрлық кітапханаларды пайдаланатын студенттердің кемінде 20%-ын оқыту жоспарлануда. 2023 жылы Coursera халықаралық білім беру платформасында 1060 студент (студенттердің 18%) тиісті сертификаттарды ала отырып оқыса, 2024 жылы 19%-дан астам студенттер оқуын аяқтайды. «Coursera» халықаралық онлайн білім беру платформасында орналастыру үшін кемінде 2 (екі) ЖАОК әзірлейміз. Педагогикалық ұжым мен қызметкерлерді оқу процесінде, ғылыми зерттеулерде және басқа салаларда жасанды интеллектті пайдалану негіздеріне оқыту мәселесі де

«Студенттердің жатақханадағы орынмен қамтамасыз етілуі 100% (2022 жылы бұл көрсеткіш 80%). 2025 жылы Чапаев - 18 мекенжайындағы ғимаратты қайта құру жоспарлануда. Жалпы ауданы 2058,8 шаршы метрді құрайтын бұл жерде шығармашылық шеберлік орталығы құрылмақ.»

жаңарту міндеті де қарастырылады. «Арнайы педагогика» мамандығы бойынша лицензияға қосымшаны алу. Бұл бағытта жұмыс басталып кетті, өз кадрларымызды дайындап, сырттан оқу профилине сәйкес келетін тәжірибелі мамандарды тарту қажет. Түлектерді кәсіби қолдау жүйесін дамыту (Upgrade) да маңызды. Біліктілік орталықтарын жүйелі түрде ұйымдастыру, бітірушілерді оқу кезінде де, оқуды аяқтағаннан кейін де кәсіби қолдау, кәсіби дамуға, жаңа дағдыларды, құзыреттіліктерді, микробіліктілікті меңгеруге, жұмысқа орналасуға, кәсіби, мансаптық өсуге жәрдемдесуіміз қажет. Сонымен қатар, инклюзивті білім берудің жаңа моделін енгізу жоспарлануда. Биылғы оқу жылында бізде ерекше білім қажет 54 студент бар. Біздің міндетіміз тек оқу кабинеттеріне, зертханаларға, оқу залдарына, асханаларға және т.б. физикалық қолжетімділік үшін жағдай жасау ғана емес. Сонымен қатар, жұмыс оқу жоспарларын (силлабустар), оқу материалдарын, оқыту технологияларын, бағалауды, бақылауды олардың мүмкіндіктеріне қарай бейімдейміз.

Цифрландыру саласында да тың істер көп. KPI жүйесін жоспарлаудың, орындаудың, бағалаудың және бақылаудың электрондық жүйесін пайдалана отырып, педагогикалық ұжым мен қызметкерлердің

қарастырылады. Мемлекеттік қызметтерді электронды форматта көрсетуде 95% деңгейіне жету. Университет жыл сайын 3 мыңнан астам мемлекеттік қызмет көрсетеді. Биылғы жылы қызметтердің 90%-ға жуығы электронды форматта көрсетілсе, 2025 жылы бұл көрсеткіш 95%-дан кем болмауы тиіс, – деді Нұрлан Хабиболлаұлы.

«Студенттер шеберханасы» ашылып, мұражай жаңартылмақ

Ғылым саласы бойынша 2025-2027 жылдары ҚР ҰЭМ ТМҚК конкурсына CAIP жоғары сапалы өтінімді дайындау жоспарлануда. PhD EP лицензиясына қосымшаны алу, Қазақстан Республикасы Білім және ғылым министрлігінің Ғылыми комитетінен гранттық қаржыландыру конкурстарына кемінде 24 өтінім беру, «Үздік ЖОО оқытушысы» конкурсына 12 оқытушыны мақсатты дайындау міндеттері бар. Халықаралық ынтымақтастық саласында инклюзивті білім беру туралы шарт жасасу (олигофренопедагогика, тифлопедагогика, логопедия, сурдопедагогика, ортопедия): күндізгі бөлімдегі магистратура, инклюзивті білім

дамып келеді. «Мұрагер» студенттік театры 2023 жылы жеңімпаз атанған соң, 2024 жылдың сәуір айында университет Қазақстанның әртүрлі қалаларындағы жоғары оқу орындарынан 150 студент қатысқан «Үміт» республикалық студенттік театрлар фестивалінің орталығына айналды.

Келер жылдан үміт көп

Сондай-ақ ректор Нұрлан Серғалиев әр сала бойынша 2025 жылға арналған басым міндеттерге тоқталды. – Жоғары және жоғары оқу орнынан кейінгі білім беру саласында, ең әуелі, дүниежүзілік банк жобасы аясында әзірленген 30 білім беру бағдарламасын масштабтау міндеті тұр. Таяу және алыс шетел университеттерімен 2-ден кем емес

қос дипломды, бірлескен ББ ашуымыз қажет. Қазіргі таңда қос дипломдық бағдарламалар тек Педагогика және жаратылыстану-география факультетінде (Әлеуметтік педагогика, биология Саратов Чернышевский университетімен бірге) жүзеге асырылуда. «Мамандығым – болашағым» жобасын жүзеге асыру, аймақтық кәсіптер атласын әзірлеу мәселесі де кезек күттірмейді. Жаңа, инновациялық білім беру бағдарламаларын

беру және арнайы педагогика бойынша тағылымдамадан өтуді ұйымдастыру, шетелдік ғылыми тағылымдамадан өту үшін «500 ғалым» байқауына 10 оқытушыны дайындау жоспарда тұр. 2022 жылдан бері «500-ғалым» жобасына қатысуға БҚУ-дан 30 өтінім түсіп, оның 10-ы мақұлданды. Қазіргі уақытта оқытушылар АҚШ-тың Джордж Вашингтон университетінде, Ұлыбританияның Реддинг университетінде, АҚШ-тың Оңтүстік Калифорния университетінде, Польшаның Экономика университетінде тағылымдамадан өтуде. Студенттер мен педагогикалық ұжымға итальян және ағылшын тілдерін оқытуды жалғастыру, Баку мемлекеттік университетімен аспаптық орындау бойынша қос дипломдық бағдарламаны жүзеге асыруға дайындық қарастырылуы керек.

Университеттің жастар саясаты және әлеуметтік миссиясы саласы бойынша 2025 жылға арналған міндеттерге тоқталсақ, жан-жақты дамып, бір-бірімен тәжірибе алмасуға мүмкіндік беретін «Студенттердің шеберханасы» орталығы ашылмақ. Мұнда жастар қаржылық сауаттылық, заңгерлік кеңес, IT, SMM, мобилография, қолөнер, бизнес негіздері және т.б. сияқты заманауи дағдыларды меңгере алады. «Университет мұражайын» жаңарту және Батыс өңіріндегі этностардың тарихын, дәстүрлері мен әдет-ғұрыптарын көрсететін «Этномузейді» құру, «Күміс университет» жобасын іске асыруды жалғастыру жоспарлануда.

Шығармашылық пен ғылымға арналған орталықтар

Нұрлан Хабиболлаұлының айтуынша, университеттің инфрақұрылымын дамытуға инвестиция салуға көп көңіл бөлінеді. 2023 жылы 600 орындық жаңа студенттік жатақхана пайдалануға беріліп, төсек-орындар саны 1626-ға дейін ұлғайды. Студенттердің жатақханадағы орынмен қамтамасыз етілуі 100% (2022 жылы бұл көрсеткіш 80%). 2025 жылы Чапаев - 18 мекенжайындағы ғимаратты қайта құру жоспарлануда. Жалпы ауданы 2058,8 шаршы метрді құрайтын бұл жерде шығармашылық шеберлік орталығы құрылмақ. Бұл ғимаратта хореографиялық және концерттік залдар, сәндік-қолданбалы өнер, инклюзивті білім беру және ұстаздық шеберлік кабинеттері жұмыс істейтін болады. 2025-2027 жылдар аралығында академиялық шеберлік орталығы жасақталмақ. Бұл жоба БҚУ қызметінің білім беру, ғылыми және әлеуметтік аспектілерін қамтиды. Сондай-ақ инфрақұрылымды дамыту және білім беруді цифрландыру және облыс экономикасымен байланысты 4 зертхана мен 2 орталық ашу жоспарлануда: географиялық ақпараттық жүйелер зертханасы; палеоландшафтарды экологиялық реконструкциялау зертханасы, гидробионттар, биоэкология зертханалары, орнитология және герпетология орталығы, молекулалық-генетикалық зерттеулер орталығы. Орталықтың ашылуы ғылыми-зерттеу экожүйесін қалыптастыруға мүмкіндік бермек.

– Біз үнемі инновацияға ұмтыламыз, ал басты мақсатымыз – барлық білім беру үдерісіне қатысушылар үшін жайлы және өнімді орта құру. Тек бірлескен күш-жігер арқылы біз жаңа биіктерге жете аламыз, – деді ректор өз сөзінде. «Білген адам білімді өмір бойы іздейді» деп Ахмед Иүгінеки айтпақшы, адам өміріндегі «өмірлік білімнің» ордасына айналған жоғары оқу орнының заманға сай, білім мен мүмкіндікке бай болуы ауадай қажет. Бүгінде 92 жылдық тарихы бар М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті осы жылды жемісті аяқтап, келер жылға үкілі үмітпен қадам баспақ.

Дәметкен САҒЫНБАЕВА,
«Жайық үні»

Зоологиялық мұражайға 85 жыл

«М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің зоологиялық мұражайына 85 жыл» атты ғылыми-әдістемелік семинардың кеңейтілген отырысы оздырылды.

1939 жылы жаратылыстану ғ.к., орнитолог, зоология кафедрасының меңгерушісі (1939-1941жж) Арнольд Робертович Штаммның басшылығымен зоологиялық мұражайдың негізі қаланған. Сол кезден бері табиғат әлемінің жануарлар дүниесін зерттеп, жинақтап келген.

1951-1968 жылдары кафедра меңгерушісі, б.ғ.к., зоолог Авдей Алексеевич Цыганков мұражайды толықтыру, дамыту, құрастыру бағытында мұражайға көптеген экспонаттар әкеліп жұмыстанған. Мұражайдың материалынан біздің студенттермен қатар БҚО және іргелес облыс ЖОО-лары,

колледж студенттері, гимназия мен мектеп оқушылары жануарлар әлемімен, олардың алуантүрлілігімен, Қазақстанның Қызыл кітабына енген сирек, жойылып кету қаупі бар және еліміздің өртүрлі ландшафт зонасының жануарлар түрлерімен танысуға мүмкіндік береді

Зоологиялық мұражай бірегейлі білім беру және тәрбиелік қызмет атқаратын мекеме. Оқу-тәрбие, ағарту, ғылыми-зерттеу міндетін нәтижелі орындайтын университетіміздің мақтанышы. Бүгінде мұражай өзінің мұрасын сақтап, заманауи талаптарға сай дамып, өркендеп келеді. М.Өтемісов ат. БҚУ-дың Ғылым және халықаралық байланыстар жөніндегі проректоры, қауымдастырылған профессор К.М.Ахмеденов алғысөз сөйлеп, 85 жылдық тарихы бар мұражайдың университетімізде болуы үлкен мақтаныш екенін жеткізді. Аға оқытушы, магистр Б.Ж.Джангазиева зоологиялық мұражайдың тарихы және құрылымымен таныстырды. Зоологиялық мұражайдың негізін қалаушы А.Р.Штаммның немересі, филология ғ.к., Г.А.Донскова атасы Штаммның өмірі мен ғылыми еңбектері туралы ақпарат беріп, баяндамаларын жасады. Кеңейтілген отырыс барысында қатысушылар баяндама оқыды.

Республикалық онлайн байқаудың қорытындысы

2024 жылдың 07 қазан – 10 желтоқсан аралығында М. Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің әдістемелік жұмыс және білім беру технологиялары бөлімінің ұйымдастырылуымен «Педагогтің кәсіби шеберлігі» республикалық онлайн байқауы өткізілді.

Байқаудың мақсаты – педагогикалық қызметкерлердің ақпараттық мәдениетін, кәсіби деңгейін арттыру және педагогтердің белсенділігін, дербестігін, креативтілігін және шығармашылық ізденісін ынталандыру.

Қазақстан Республикасының білім беру ұйымдарының арасында өткен Республикалық онлайн байқауы бекітілген ережеге сәйкес 2 кезеңнен тұрды. 1-кезең: Таныстыру кезеңі: «Менің портфолио – педагогикалық бейнем» педагогтің портфолиосын

зерделеу. 2-кезең: «Педагогикалық шеберлік қоймасы». Өткізілген ашық сабақтарын бейнесабақ ретінде түсіру және әдістемелік өзекті мәселенің теориялық және практикалық жағын талдау, сабақ беруде қолданған әдістемелік әдіс-тәсілдері мен заманауи технологияларын мақала түрінде жіберу.

Байқауға еліміздің өртүрлі облыстарынан мектепке дейінгі білім беру мекемелерінің тәрбиешілері, орта білім беру мектептерінің мұғалімдері, техникалық және кәсіптік білім беру,

жоғары оқу орындарының оқытушылары қатысты. Барлығы 57 педагог өз жобаларын ұсынған болатын. Олар: Атырау облысы, Маңғыстау облысы, Шығыс Қазақстан облысы, Петропавл қаласы, Тараз қаласы, Қызылорда қаласы, Орал қаласы, т.б.

Байқаудың қорытындысы бойынша әр қатысқан қатысушылар сертификатпен және жеңімпаздар жүлделі орындармен марапатталды.

А.Ж.ТУЛЕГЕНОВА,
Әдістемелік жұмыс және білім беру технологиялары бөлімінің әдіскері

Шет тіліндегі байқау

2024 жылдың 6-шы желтоқсан күні мәдениет және өнер факультеті актерлік өнер және режиссура білім беру бағдарламаларының Реж-11, АК-11 топтарымен еркін тақырыпта ағылшын тілінде сыныптан тыс іс-шара өткен болатын. Қазақстанның білім беру жүйесінде үш тілдің дамуы маңызды орын алады. Мемлекеттік тіл ретінде қазақ тілі, ресми тіл ретінде орыс тілі, ал жаһандық тіл ретінде ағылшын тілі оқыту бағдарламаларында белсенді қолданылуда.

Бұл үш тілді білім беру бағдарламасы жастарды тек ұлттық, бірақ сонымен бірге халықаралық деңгейде білімді, білікті маман болуға дайындайды. Байқау 5 кезеңнен тұрды. 1-ші кезеңде студенттер 3 топқа бөлініп, өздерін өртүрлі әдіспен таныстырды. 2-ші кезең үй тапсырмасы болды, яғни өздеріне берілген тақырыптарды қозғады. Ал 3-ші кезеңде сұрақ-жауап айдары арқылы студенттер өртүрлі бағытта ағылшын тіліне қатысты сұрақтарға толықтай жауап берді. 4-ші кезеңде әр топ сурет салу арқылы өздерінің шығармашылық қабілетін сынға салды. Байқаудың шешуші кезеңінде студенттер ағылшын тілінде ән шырқап өз өнерлерін көрсетіп, көрерменнің ыстық ықыласына бөленді. Осылайша іс-шара қызықты әрі тартысты өтті. «Реж-11», «АК-11» өздерінің білікті және білімді екендерін дәлелдеді. Іс-шара жоғары деңгейде өтіп, керемет көңіл күй сыйлады.

«Желтоқсан желі – ызғарды...»

Тарих – өткен шақ емес. Тарих – бүгінгі күннің айнасы. Біздің еркіндігіміз үшін жанын берген Желтоқсан қаһармандарын әрдайым есте сақтау – әр ұрпақтың парызы. Осыған орай, желтоқсан айының 11-і күні филология факультетінің ҚТӨ-21, ФИЛ-21 топтарының бірлесуімен «Желтоқсан желі – ызғарды...» атты Желтоқсан көтерілісінің қатысушылары Қанат Орынтайұлы, Зәуреш Сәлімқызымен кездесу кеші өтті.

Кештің шымылдығы 1986 жылы 16-17 желтоқсан күндері болған желтоқсан оқиғасында бейбіт ереуілге шыққан, қайсарлығымен тарих беттерінде есімдері жазылған батырларымызды 1 минуттық үнсіздік жариялап, еске алумен ашылды. Желтоқсан оқиғасына арналған бейнебаян көрсетілді. Сұсты кезеңнің бейнесін көз алдымызға әкелген көріністер қойылды.

Іс-шара барысында кешіміздің қонақтары өз естеліктерімен бөлісті. Олардың жүрек түкпірінен шыққан шынайы сөздері сол күндердің рухын сезіндірді.

Желтоқсан куәгерлерімен сөйлесу барысында студенттер көкейінде жүрген сұрақтарын қойып, жауаптарынан рухани азық ала білді. Кеш қонақтары жастарға арнаған жүрекжарды аманатын, келешекке деген тілектерін білдіріп сөз сөйледі.

Кеш соңында филология факультетінің деканының тәрбие ісі жөніндегі орынбасары Альбина Сансызбайқызы, филология ғылымдарының кандидаты, доцент Зинулла Жақсылықұлы, аға оқытушы, магистр Назира Айтбулатқызы, тіл, әдебиет және ақпарат БББ жетекшісі, топ кураторы

Жангүлім Өтепбергенқызы кездесу кешін қорытындылап, қонақтарымызға алғыстарын білдіріп, естелік сыйлықтарды табыс етті. Кеш қонақтары мен оқу орнымыздың жалындаған жастары естелік фотосуретке түсті.

Бұл іс-шара арқылы тәуелсіздік үшін күрескен Желтоқсан қаһармандарының батылдығы мен өжеттілігіне тағзым ете білдік. Желтоқсан қаһармандарымен

кездесудің әрбір сәті – біз үшін баға жетпес сабақ. Тәуелсіздік жолында жандарын қиған ұл қыздарды, рухы биік аға апаларымызды ұмытпайық. Олардың ерлігі бізге үлгі.

Айару БЕЙБІТҚЫЗЫ,
«Қазақ тілі мен әдебиеті» БББ
2-курс студенті

«Еліміздің еркіндігі – Тәуелсіздік»

2024 жылдың 9-шы желтоқсанында университетіміздің «Жастар лайф» алаңында филология факультеті шетел тілдері мен әдебиеті мұғалімдерін дайындау білім беру бағдарламасының оқытушысы, магистр Навекова Дамира Бахтығалиқызы және 2-курс (ИЯ-29) топ студенттерінің ұйымдастыруымен 16 желтоқсан – Тәуелсіздік күніне орай «Еліміздің еркіндігі – Тәуелсіздік» атты сыныптан тыс іс-шара өтті. Мақсаты – студенттерді адамгершілікке, Отанын сүйуге, сыйластыққа, ұлтшылдыққа тәрбиелеу.

Тәрбиелік іс-шара әнұранмен басталды. Топ студенті Хайрашева Айжан жүргізуші болды, топ студенттері Қуан Жайна мен Оканова Дильназ «Тәуелсіздік» туралы өлеңдерін мәнерлеп оқыды, тәуелсіздікке арналған «желтоқсан көтерілісі» атты қысқаша бейнебаян көрсетілді. Ал топ бишілері Джаманбаева Гулназ, Есенкельдина Альбина қазақ биін биледі. Желтоқсан оқиғасының қаһармандары туралы деректер айтылды. ИЯ-29 топ студенттері желтоқсан оқиғасынан қысқаша көрініс қойып, актерлік шеберліктерін жоғары деңгейде көрсетіп, көрермендердің көңілінен шықты. Іс-шара Алтыбайқызы Нұрдана және топ студенттерінің «Желтоқсан желі» әнімен әсерлі түрде аяқталды. Жиынға филология факультетінің тәрбие ісі жөніндегі орынбасары А.С.Аханова, шетел тілдері мен әдебиеті мұғалімдерін дайындау бағдарламасының аға оқытушысы С.Б.Бекмұхамбетова және университетіміздің дене тәрбиесінің оқытушысы М.К.Телагисов қатысып, өз ойларымен бөлісіп, студенттерге сәттілік тіледі.

Айжан ХАЙРАШЕВА,
ИЯ 29 топ студенті

Құқық бұзушылық жөніндегі ақпараттық кездесу

Жаратылыстану-география факультеті, БГ-21 тобы студенттерінің ұйымдастыруымен «Өз құқығыңызды білесіз бе?» атты кураторлық сағаты оздырылды. Тәрбие іс-шарасының ашылуында топ кураторы Ж.С. Кажымуратова құқық және құқық бұзушылықтың зияны туралы өз ойын білдірді. Алдымен, студенттердің қаншалықты құқық бұзушылық жайлы ақпарат білетінін тексеру мақсатында арнайы сайт арқылы сұрақ-жауап өткізілді.

Кейін құқық бұзушылық дегеніміз не және құқық бұзушылықтың түрлері, себептері мен салдары туралы бейнебаян көрсетілді. Тәрбие сағатында студенттер 3 топқа бөлініп, әр топқа тақырыпқа байланысты өзекті сұрақтар берілді. Студенттер құқық бұзушылықтың қоғамға тигізетін зияны, құқық бұзушылықтың алдын алуда отбасы мен білім беру мекемелерінің рөлі және жеке тұлғаның моральдық немесе әлеуметтік жағдайымен құқық бұзушылықтың байланысы қандай екені туралы постер қорғап өз ойларын ортаға салды. Іс-шара соңында 2 курс магистратура студенттері Сахиұлы Болат және Сансызбаев Алихан құқық бұзушылық туралы толық түсінік беріп, өз кеңестерімен бөлісті. Студенттер де тақырыпқа сай өздерінің көкейтесті сұрақтарына жауап алып, өзара пікір алмасты.

Жаннат КАЖЫМУРАТОВА,
Жаратылыстану-география факультетінің аға оқытушысы

Таяуда біздің тобымыз Ақжайық ауданының орталығы Чапаев ауылына барды. Онда Жұбан орталығында өткен «Қазақ барда Жұбан рухы мәңгілік» атты іс-шараға қатысты. Аудандық орталықтандырылған кітапханамен ұйымдастырылған іс-шара барысында Жұбан ақынның 1986 жылдың желтоқсанында азаматтық арын ту етіп көтеріп, жазықсыз жапа шеккен қазақ жастарына араша түскендігі, тоталитарлық жүйені батыл айыптағаны, халқы үшін өзін тайсалмастан құрбандыққа шалғаны айтылды.

Желтоқсан жаңғырығы ұмытылмайды

Желтоқсаншылардың атынан сөз сөйлеген Чапаев ауылының тұрғыны Мәлік Мұхтар алаңға шыққан жастардың мақсаты, артынан оларды қуғындауы туралы айтып берді. Оның сөзінше, 1986 жылғы желтоқсанның 17-18-ші жұлдызы мәңгі ұмытылмас күндер болып қала бермек. Ел мен ұлттың тәуелсіздігі үшін бас көтерген желтоқсандықтардың бұл қадам - шын мәнінде ерлік.

Жиналғандар, әсіресе студенттер ардагер-ұстаз Алдаберген Сәрсековтың Желтоқсан оқиғасының құрбаны болған ақжайықтық Гүлзада Халелова туралы әңгімесін қызыға тыңдады.

Ол кісінің айтуынша, Гүлзада 1969 жылы Ілбішін ауылында дүниеге келген. 1984 жылы туған жеріндегі сегізжылдық мектепті бітіріп, Алматыдағы кинотехникумға

оқуға түскен. Сонда оқып жүргенде Желтоқсан оқиғасына қатысады. 1987 жылдың ақпанында беймәлім жағдайда қайтыс болған. Оны Ақжайық ауданы, Ақжол ауылдық округіне қарасты Қабыл ауылындағы қорымға жерлеген. Қыршын кеткен қаһарман қыз 37 жыл бойы жаманаттан ақталмаған күйде көзден таса болып қала берген.

- Гүлзаданың ісі жөніндегі деректерге 1997 жылы алғаш кез болдым. Сол жылы аудан әкімінің тапсырмасымен облыстық қауіпсіздік комитетінің мұрағатына 1930 жылы репрессияға ұшырағандарды ақтау жөніндегі жұмыстармен барған едім. Ол кезде Гүлзада жөнінде ештеңе білмейтінмін. Мұрағатта жұмыс істеп жүргенде сөренің жоғарғы жағында тұрған бір ақ папкі көзіме түсті. Ашып қарап едім, ондағы қағазда Гүлзаданың Желтоқсан оқиғасына орай ұсталғаны,

жауапталғаны туралы жазылған екен. Ауданымыздың тумасы екенін біліп таңқалып, тәуелсіздік жолында қыршын кеткендер біздің жақтан да бар екен ғой деген ой келді. «Бұл деректер де керек болып қалар» деген оймен жазылғандарды көшіріп алдым. Алайда мұрағаттан шығар кезде кезекші Гүлзадаға қатысты деректер жазылған дәптердің бетін жыртып алып қалды. «Не үшін?» деген сұраққа жауап берілмеді. Дегенмен де, бұл маған осы бағытта зерттеу жұмыстарын жүргізуге мүмкіндік берді. Соның нәтижесінде, біраз адамдардың көмегінің арқасында Гүлзада ақталып, ол саяси қуғын-сүргін құрбаны ретінде танылды, -деген Алдаберген аға өзі осыған орай шығарған «Орындалған арман» кітабін бізді бастап барған оқытушымыз Сәкен Әбілхалықовқа тарту етті.

Қорыта айтқанда, аталмыш іс-шарада Желтоқсан оқиғасына қатысты көптеген тың деректермен, желтоқсаншыларды ақтау бағытында жүргізіліп жатқан жұмыстармен таныстық. Біздің осынау іс-шараға қатысуымызға мүмкіндік туғызып, шағын автобус бөліп, барынша жағдай жасағаны үшін университетіміздің басшылығына, филология факультетінің деканатына алғысымызды білдіреміз.

Айсезім САҒЫНДЫҚОВА,
филология факультетінің қазақ филологиясы бөлімінің
3-курс студенті

Дөңгелек үстелдегі сыр сұхбат

«Жас ақындар – жалынды жыр қайнары» атты жас ақындардың шығармашылығына арналған дөңгелек үстел өтті.

М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде оздырылған іс-шараға «Ақжайықтың аспаны» атты кітапқа енген жас ақындармен қатар, М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің студенттері қатысып, ақындардың өлеңдерімен сусындап, дөңгелек үстел басында сұхбаттасты. Ұлтымыздың рухани құндылықтарының біріне арналған ақындық өнер – қазіргі таңда жастар арасында қарқындап дамып келеді. Бүгінгі ұрпақтың дүниетанымы аясында жас ақындардың шығармашылығын жастар арасында кеңінен насихаттау, талантты жастарды табу, олардың еңбектерін жарыққа шығару бүгінгі күннің талабына айналып отыр.

Батыс Қазақстан облысының
Өңірлік коммуникациялар қызметі

Жуырда М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті, физика-математика факультетінде «Оқытудағы теория және математика саласындағы мамандарды даярлаудағы заманауи тәсілдер» атты әдістемелік айлық аясында, Математика және физика мұғалімдерін даярлау білім беру бағдарламаларының оқытушылары Орал қалалық мектептерінің математика пән мұғалімдерімен «Білім саласындағы математиканы оқытудың өзекті мәселелері: ғылымнан практикаға» атты әдістемелік семинар оздырылды. Семинардың басты мақсаты – жоғары оқу орны мен мектеп арасындағы өзара ынтымақтастықтың маңызды формасы болып табылатындықтан, оқыту үдерісінде білім беретін заманауи құзіретті мамандар дайындау сапасын жетілдіруде білім алушылардың практикалық бағыттылығын арттыру болып табылады.

Дарынды оқушылардың құзыреттілігін дамытуда

Мектеп пен ЖОО арасындағы сабақтастық

мектеп пәндері олимпиадасы маңызды рөл атқаратыны баршамызға аян. Жыл сайын мектепішілік, аудандық, облыстық және республикалық, халықаралық математикалық олимпиада өткізіледі. Математикалық олимпиадаларда және конкурстарда ұсынылған есептер оқушылардың шығармашылық ой-өрістерін, құзыреттілігін талап ететін бірегей идеяларға негізделген. Сондықтан олимпиада есептерін шешу кезінде неғұрлым ұтымды әдістерді таңдай білу және қолдана білудің маңыздылығын, семинар барысында аға оқытушы Қадырбаев Мұхамбет Меңдіғалиұлы «Олимпиада деңгейіндегі көрсеткіштік және логарифмдік теңсіздіктерді шешудің кейбір мәселелері» тақырыбында бірнеше есептерді шешудің тиімді әдістері арқылы көрсетті.

Ғылыми мақала жазу тек сауатты жаза білумен шектелмей, ең әуелі ол ойлау дағдысын, сондай-ақ жазу барысындағы біліктілікті игеруден көрінеді және жазудан кейінгі атқарылатын жұмыстарды да жетік меңгеру қажет екендігін аға оқытушы, PhD доктор Айтенова Гүлсезім Мұратқызы толықтай таныстырып өтті. «Ғылыми

мақала жазудың ерекшеліктері» тақырыбында құнды мағлұматтармен бөлісіп ғылыми мақала жазудың ең басты ережелерімен таныстырды. Мақаланың мазмұны ғылыми зерттеулердің, эксперименттік немесе аналитикалық қызметтің өзіндік қорытындылары мен аралық немесе түпкілікті нәтижелерін қорыту. Мақалада авторлық әзірлемелер, тұжырымдар, ұсыныстар, бұрын жарияланбаған және жаңалық ашылған, жалпы тақырыпқа байланысты бұрын жарияланған ғылыми мақалаларға шолулар болуы керектігі, әдебиеттерді қолдана білу бағыттары толықтай таныстырылды.

Семинар барысында оқытушы-магистр Б.Ж.Мухамбетова «Ғылыми жоба жазудағы маңызды мәселелер» тақырыбында мектеп мұғалімдеріне ғылыми жоба жазудың ерекшеліктерімен таныстырып, құнды ақпараттармен бөлісті. Ғылыми жетекшінің міндеттері, тақырыпқа қойылатын талаптарымен зерттеу бағыты айтылды. Сонымен қатар жобаның мазмұндық бөлігін оның кезеңдік нәтижелерін көрсете отырып, зерттеу әдістерін анықтау; зерттеу әдістерін талқылау, ақпарат

жинау, соңғы нәтижелерді рәсімдеу; алынған өнімнің тұсауын кесу, талқылаулар мен қорытындылау бағыттары таныстырылды.

Семинар аясында өткізілген іс-шара университет деңгейінде екіжақты және көпжақты байланыстардың жүйелі түрде қолға алынып, сапалық және кәсіби біліктілік тұрғыда жоғары деңгейде орындалып жатқандығын көрсетті. Сондай-ақ мектеп пен университет арасында тығыз байланыс орнату, мектепте бейіндік пәндерді ұйымдастыру және жүргізу бойынша әдістемелік көмек көрсету, ынтымақтастық шеңберінде бірлескен конференция, семинарлар өткізуде мектепке қолдау көрсету және педагогикалық практиканы өткізу базасын қалыптастыру секілді бірнеше жұмыстарды жүзеге асыру бағытында жұмыстар көбейсе деген ұсыныстар айтылды. Семинар соңында қатысушы барлық мұғалімдерге сертификаттар табысталды.

Б.Ж.МУХАМБЕТОВА,
Математика және физика БББ оқытушы-магистрі

Бұл жиынға еліміздің түкпір-түкпірінен алты алашқа белгілі ғалымдар ағылып келіп, марқұмның ғылыми-шығармашылық мұрасы мен фәни дүниедегі адами-кісілік келбеті хақында егжей-тегжейлі баяндап, жан-жақты саралады.

Осы орайда көпшілікке белгілі тұлға туралы көптен көкейде жүрген ойларымды ортаға салуды жөн көрдім. Бұл жолғы әңгімемнің әлқиссасын мынадан бастағым келіп тұр. Ағамыз екеуіміздің кіндік қанымыз мұқым қазаққа әйгілі талай алыптарды туғызған киелі топырақта тамған еді. Бұл – бір.

Екіншіден, ата-тек руымыз бір: ағамыз қарабураның кішкентайы, мен әйтілесі. Үшіншіден, алғашқы педагогикалық қызметімді А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтынан бастап, ағамызбен он жылдай әріптес болып үлгерген едім.

Сонымен өткенге оралайық. Қаратөбе ауданы Саралжын ауылының ел табаны «қарабуралар» екенін жергілікті жұртшылық жақсы біледі. Ауыл іргесіндегі «Өзектің» бойында біз білетін қарабураның сегіз қауымы бір-біріне жалғасып, ұзына бойы 30-35 шақырымға созылып жатыр.

Осындайда Ұлт кемеңгері Әбіш Кекілбайұлының сонау 1962 жылы жазған «Обалар» атты жыр шумақтары ойға оралады:

«Обалар, өңшең обалар
Қатар - қатар қаздыған.
Обалар - өңшең молалар
Найзаменен қаздырған.
Жылдар көшсе, жұрты оның -
Осынау жатқан обалар...»

Иә, біздің сол бір тайпалы ел – қарабураның бір бөлімі «кішкентайлар», негізгі қауымы Тауболатта. Басқасын айтпағанда, алты алашқа әйдік тау тұлға, академик Қажым Жұмалиев те сол қарабураның кішкентай бөлімінен.

Атақұлдігі – Бесотар маңындағы Жұмалы ағашы деген жер, жұртының ізі әлі күнге дейін сайрап жатыр. Міне, Отан ағамыз осындай ұлылардың ізінен ілескен ірілеріміздің бірі еді.

Біздің балғын шағымызда институтта сабақ беретін оқытушылар мен ғалымдар қоғамда биік мәртебе мен зор құрметке ие-тұғын.

Олардың атағынан ат үркетін-ді.
Олар әрқашан елдің назарында еді.
Оларды ел алақанына сап аялайтын еді.

Осы ретпен келген кезде Отан ағамыздың А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтында дәріс оқитын ұстаз екені ауылымыз үшін үлкен мақтаныш болатын.

Туған ағасы Қайралы Бүркітұлымен біздер «Қисықкөшеде» үй арасында үй жоқ көрші тұрдық. Кеңес дәуірі кезінде жас отағасы Отан Бүркітұлы көк түсті «Комби» автокөлігімен жазғы демалыста жанұясымен туған жерге жиі қыдырып келетін-ді.

Осылай атажұртта аунап-қунап, ағайын-тумаларының сый-құрметіне бөленген жарасымды жұптың ұл-қызымен қонақтықта жүретін қызықты күндері бала көңілімізде қалды.

Естелік жанрының ерекшелігі сол, жазып отырған кейіпкерің туралы ойыңа ой түсіп, өткен-кеткен нәрселер ойға орала береді. Балдәурен балалық шақта ауылдың кітапханасындағы өзімізге ұнаған қызықты кітаптарды оқуға жаздырып алатын едік.

Кітапсүйер қауым жақсы біледі, мұқабадан кейінгі бетте оқырман парағы (формуляры) деген болады. Онда саған дейін осы кітаппен кімдер танысқаны, оны парақтаған оқырмандардың аты-жөні моншақтай тізіліп тұрады.

Жақында М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университеті өңірімізге кеңінен мәшһүр һәм өз саласы бойынша елімізге танымал ғалым, филология ғылымдарының докторы, профессор, жоғарғы білім беру саласын ұйымдастырудағы көрнекті тұлға Отарәлі Бүркітұлы Бүркітовты еске алуға арналған республикалық ғылыми-тәжірибелік конференцияны жоғары деңгейде ұйымдастырды.

ІРІЛЕРІМІЗДІҢ БІРІ ЕДІ...

Сол кезде біздің бүгінгі кейіпкеріміздің тек өзіне ғана тән тайға таңба басқандай көркем жазу үлгісімен жазылған Отарәлі Бүркітов деген ныспысы мен шиырып қойған өте әдемі қолы көзге оттай басылатын.

Осыдан-ақ, табиғатынан зерек дарынды бозбаланың қаршадайынан қолы жеткен кітаптарды кеміріп, ауыл кітапханасындағы жауһар дүниелерді ерте түгескенін байқау қиын емес.

Елдің алдында жүрген танымал тұлға болғасын болар, ол кісі туралы әңгімелер ерте құлағымызға тиді. Бірде анамның мына нәрсені айтып отырғаны есімде: «Саралжынға жаңадан жас келін болып түскен уақытым. Ол кезде халық аудан орталығынан ауылға көбіне бортовой машинамен қатынайтын. Өзі дембелше келген пысық, сөйлеп тұрған бір жас жігіт бізбен бірге көлікке мінді. Ол тұста ауылдың халқын әлі толық танып-біліп үлгермеген едім. Оның Отан екенін кейіннен барып білдім. Өңгімесінің сарынына қарасам, мектепті сол жылы бітіріп, институтқа іліге алмай қалған абитуриент сияқты. «Биыл түсе алмағаныммен, келесі жылы қалай да түсемін?! Бүркіттің жинаған байлығы бәріне де жетеді» деп саңқылдап сөйлеп келе жатты» дейді.

Осы бір мысалдың өзі Отан ағамыздың жасынан өткір болғанын және оның «бар жерден» шыққан ұл екенін паш етеді. Сөзден сөз туады. Естугімше Бүркіт ағамызда тапқыр, сөзге шешен, ауыл-аймақ сыйлайтын беделді ел ағасы болған.

Бірде ауылдас бір замандасына уақыт жетіп, дәстүр бойынша үлкендер жағы «күзетке» жиналыпты. Біздің жақтың салты бойынша дүниеден өткен жанды екі түн күзетіп, үшінші күні ғана жерге түсіреді. Бұл марқұмға көрсетілетін соңғы ерекше құрмет болып есептеледі.

Содан түн ортасына қарай ел күтпеген тосын жағдай орын алыпты. Керілген ақ шымылдықтың ар жағындағы оң жаққа салып қойған «сүйек» өзінен-өзі түргеліпті де күзетте отырғандарға қарай жақындапты. Сол жердегі ауылдың ақсақал-қарасақалдары ілкіде абыр-сабыр болып, не істерлерін білмей дабырлап, үрпісіп қалыпты.

Сол кезде ештеңеден тайсалмаған Бүркіт ағамыз сәл жымып, құрдастық қалжыңмен: «Япыр-ай, жаман адамның өлгені де жаман болады екен ғой!», - деп сөз тауып кетіпті. Осылай клиникалық өлімді басынан кешкен қария осыдан кейін де он жылдай өмір сүріпті.

Бұдан Отарәлі Бүркітұлының табан астында суырып салатын тапқырлығы мен ақ алмас қылыштың жүзіндей тіліп сөйлейтін шешендігі екенің қаны арқылы берілгенін байқау әсте қиын емес...

Иә, сонымен ағамыздың қамшының сабындай қысқа ғұмыры А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтымен тікелей байланысты. Бір нәрсенің басы ашық. Универде жұмыс жасайды екенсің он жерден ғұлама болсаң да ғылыми дәрежең болуы керек. Әйтпесе, сенің құның көк тиын!

Мұны неге айтып отырмын?! Ағамыздың өмірбаянына көз жүгіртсек, болашағын ілім-біліммен байланыстырған зейінді зиялының ғылымдағы сара жолы тақтайдай теп-тегіс болмағанға ұқсайды.

Ал, тиісінше өмірінің соңғы он-он бес жылы соншалықты қауырт болғаны, ашып айтсам, ғылым жолында да, басшылық қызметте де биіктерге ғарыштық жылдамдықпен самғағаны байқалады.

Кандидаттық һәм докторлық диссертацияларын іркестіркес, бірінен кейін бірін қалай тез қорғаса, кафедра меңгерушісі, декан, оқу ісінің проректоры лауазымдарын да қалпақпен қағып алғандай көрінеді.

Бұ кісінің заңғар биіктерге қыран бүркіттей қалықтап шыққаны әлі көз алдымда. Түсінген жанға ұлағатты ұстаз болу бір бөлек те, ізденімпаз табанды ғалым болу екінші мәселе, ал жоғарғы білім саласында басшылық тұғырға шығу – тұлғадан мүлде басқа қасиеттерді талап етеді.

Бір ғажабы ағамыздың болмысынан осы керектердің қай-қайсы да табылып жатты. Мырза Құдай бір адамның бойына сонша қабілет-қарымды үйіп-төгіп бере салғанына қалай тәнті болмайсың?!

Қазақ филологиясында оқып, осы кісінің дәрісін тыңдаған жиенім Әйгерім Нысанованың бірде былай дегені бар: «Отарәлі Бүркітұлының морфологиядан жүргізетін лекцияларына тәнті болатынымыз сондай, оны ешкім алмастыра алмайтын, шын мәнінде ұстазымыз өз пәні бойынша шашасына шаң жұқпас хас жүйріктің өзі еді».

Өкімшілік қызметке қол жеткізген жанның оқу ісінің есеп-қисабына жетік болып, өз ісінің «жілігін шағып, майын ішуі» басты қажеттіліктердің бірі.

Әйтсе де, мұның сыртында бұдан да ділгір тағы бір маңызды мәселе бар. Билікшіге сол лауазымына сай айналасы аяғын тартып, басшыдан ығып тұратын табиғи мінез керек. Мұндайда «Жұмсақ ағаш құртқа жем, Жұмсақ адам жұртқа жем» деген халық даналығы еске түседі.

Осы орайда бұ кісінің өзіне тән мысы болды.

Өр еді, маңғаз еді, паң еді!

Отан десе Отан еді!

Алып тұлғасына бәрі жарасып тұратын еді!

Өмірден ерте өтсе де маған ол кісі жаратылысынан өзінің ірі, кесек екенін, табиғатынан көшбасшы тұлға екенін біліп кеткендей сезіледі. Әйтпесе, өз аузынан шыққан мына бір шумақты кейінгілерге қалдырмас та еді:

«Тарих өзі таңдап алар ірісін,
Халық өзі таңдап алар ұлысын.
Өмірімді өкінбей-ақ арнадым,
Қазағымның қасиетті тілі үшін».

Қытай даналығында «Адамның қанша уақыт өмір сүргені емес, қалай өмір сүргені маңызды» деген нақыл бар екен. Осы сөздерді оқыған жан ілкіде шыныменен ойланып қалары хақ. Осы ретпен келген кезде Отан ағамыз асығып, аптығып, жанталасып, жарты ғасырлық ғұмырына дейін барлығына үлгеріп қалуға тырысқандай көрінеді.

«Оралдың Отаны» естелік жинағымен мұқият танысқан кісі ағамыздың достарының тым көп болғанын, тек оқу-ағарту мен ғылымда емес, әлеуметтік-тұрмыстық өмірде де оның қатарластарынан қара үзіп, алға кеткенін анық байқайды.

Айталық, айналасына ел-жұртты үйіру үшін адамға керек негізгі қасиеттің бірі – көпшілдік екенін осыдан-ақ қапысыз ұққандай боласың. Құлашы мен құшағы кең аптал азаматтың достарының бас-аяғын түгендеп шығу тіпті мүмкін емес. Еліміздің әр қаласында бір емес бірнеше дос-жарандары болған десек ешкім бізді сөге қоймас. Осы орайда ағамыздың дастарханы өмір бойы жиналмағанға ұқсайды.

Ғылымдағы ізінен ілескен інілеріне ізет көрсетіп, оларды қамқорлығына алып, еліміздің ғылыми орталығынан оларға ғылыми жетекші тауып берудегі ыждағаттылығы өз алдына бөлек әңгіме. Бүгінгі таңда Ақ Жайық өңірінде қалыптасқан филолог ғалымдардың плеядасы – осы сөзіміздің дәлелі.

Тоқсан ауыз сөзіміздің тобықтай түйіні, осыдан жиырма жыл бұрын фәниден бақиға озған асыл азаматтың ошағы сөнген жоқ. Атам қазақ «Сұңқардан сұңқар туар саңқылдаған, Қарғадан қарға туар қарқылдаған» дейді. Ініміз Ұлан Отарәліұлына педлицейде 11 сыныпта Қазақстан тарихынан сабақ берген едім.

Ол оқушы кезінен-ақ ерекше табиғи зеректігін байқатқан-ды. 30 жыл педагогикалық қызметімде аңғарғаным қан, тек, ген арқылы берілетін туа бітті интеллектіні ештеңе алмастыра алмайды. Мұны біздің халық «Болар бала боғынан» деп түйіп тастаған.

Бүгінде мұнай саласындағы басшылық қызметте жүрген «асылдың сынығы», «тектің тұяғы», «жақсының көзі» болған бауырымызбен марқаймыз. Ал немересі Қозы-Көрпеш Отарәлі елімізге танымал балғын хоккейшілердің сапында ел сүйсінерлік өнер көрсетіп жүр. Болашағы әлі алда!

Ағамыздың орнын жоқтатпай, ол кісі туралы кешегідей еске алу шараларын кең көлемде ұйымдастырып, ғылыми еңбектерін жүйелеп, естелік кітаптар шығарып, ғылыми-тәжірибелік конференцияларға мұрындық болып, ата-баба жолымен ас беріп, дұға бағыштап, бір сөзбен айтқанда қарымды қайраткерлігін көрсетіп келе жатқан Ержанова Ұлдай Рысқалиқызының асыл жарына деген адалдығы, мөлдір махаббаты, осы жолдағы тау қопарардай күш-қуатына тәнтіміз!

Иә, жеңгеміз жаратылысы нәзік жанды болғанымен, аузынан да, қолынан да келетін – сөзі мен ісі бірдей, кейбір сәттерде кім-кімді де жон арқадан дойыр қамшымен осып-осып жіберетін, қимыл-қаракеті еркек кіндіктеріне бергісіз бірегей жан! Атына заты сай – Ұлдай десе Ұлдай!

Әлеуметтік желіде жарияланған кейбір посттарымызға жазған пікірінде жеңгеміздің бізді көне дәстүрмен «оқымысты қайным» деп еркелететіні бар.

P.S. Отар ағамыздың жатқан жері жарық, топырағы мамық болсын!

Оқылған құран аяттары мен дұға-тілектер қабыл болсын!

Жаңабек ЖАҚСЫҒАЛИЕВ

Байқау мақсаты - халық арасындағы шешендіктің өз қадір-қасиетін жоймаған, әрқашан дамуын тоқтатпаған ең өміршең өнер екенін аңғарту; шешендіктің, ең алдымен, көкейдегі ойды жүйелі құрау мен айтылмақ пікірді ұтымды жеткізудің, көпшілік алдында сөз сөйлеу шеберлігінің ең жоғарғы сатысы екенін таныту; шешендіктің кез келген тұлғаны көкке жетелейтіндігіне, көпке танытарына ой жүгірту; шешендік білік-дағдыларды қалыптастырудың қашан да заман талабы екенін сезіндіру; шешендік өнердің тіл өнері мен сөйлеу мәдениетінің шыңы екеніне көз жеткізу; шешендіктің ұлттық құндылық көзі екенін аңғарту; шешендік өнерді адам өмірінің әрқилы

Оразова Назым, ҚТӨ-33-топ; 5) Шешеннің тілі - шебердің бізі (*Хороший язык - доброе оружие*). *Мәтжанова Назерке*, Фил-31-топ; *Мұхтаров Бекмарғұлан*, ҚТӨ-33-топ; *Сағындықова Мәдина*, ҚТӨ-31-топ; 6) От сықылды жылы болсын жүзіңіз бен сөзіңіз (*Слово настоящего поэта - клятва захватывающая, чувство - пожар, а тело - болезнь охватывающая*). *Серік Айшат*, ҚТӨ-21 (3)-топ; *Жанат Аяулым*, ҚТӨ-31-топ; *Қуанышқалиева Нұрайна*, ҚТӨ-31-топ; *Қосбергенова Ұлжан*, ҚТӨА-31-топ; 7) Ұстамды әрі орынды сөйлеу ділмарлықтан көп артық (*Наружность и манеры более выразительны, чем слова*). *Едресова Лиана*, Фил-31-топ; *Таңғатарова Жамиға*,

не поможет). *Серік Алина*, ҚТӨ-31-топ; *Досқалиева Бақытгүл*, ҚТӨ-21 (3)-топ; *Мұхит Айымгүл*, ҚТӨ-33-топ; 17) Ірі сөзге – ізетті жауап (*Говори с людьми в соответствии с их разумом*). *Джалқатова Алина*, ҚТӨА-31-топ; *Абдолова Назерке*, ҚТӨ-33-топ; *Мақсотова Линда*, ҚТӨ-31-топ; 18) Үндемегеннің өзі де жауап (*Иногда молчание бывает выразительнее речей*). *Салауатова Армангүл*, ҚТӨ-33-топ; *Жұмағалиева Аружан*, ҚТӨ-31-топ; *Ермағанбетова Бағнұр*, ҚТӨА-31-топ; 19) Мадақтар болсаң, шын асылды мадақта (*Комплименты хороши, когда они от всего сердца*). *Әлібекқызы Айтолқын*, ҚТӨ-33-топ; *Кәкімова Әлия*, ҚТӨ-21 (3)-топ;

Әні Ескендір Хасанғалиевтікі, сөзі Қадыр Мырза Әлінікі. Орындаған *Оразов Алтынбек Зейноллаұлы*, Ғ.Құрманғалиев атындағы Батыс Қазақстан облыстық филармониясының әншісі; Өлең: *Төлеген Айбергенов* «Ана», «Сырымы сары даламның» (*Студенттің төл туындысы*), *Серік Айшат*, ҚТӨ-21- (3)-топ студенті («Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы); Күй: Өбдімомын Желдібаев. «Ерке сылқым». *Ахметкереев Ильфат*, ҚТӨ-33-топ студенті («Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы).

VII «Үздік шешен студент» атты университетішілік байқауының нәтижесінде төмендегі студенттер

VII «Үздік шешен студент» байқауы

2024 жылы қараша айының 15-і күні М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінде Қоғамдық даму департаментінің ұйымдастыруымен «Шешендік – кәсіби маман көркі» акциясы аясындағы VII «Үздік шешен студент» байқауы өткізілді.

ішкі үдерістерін бейнелеудің озық тәсілі, өзгелерді өз еркіне бағындырудың аса күшті қаруы, жанды қарым-қатынастың амалы ретінде сөз сөйлеу сиқырына ие болғызатын шын мәнінде адамның құдіреттілігін танытатын көп қырлы ілім, сөз сөйлеу құдіретіне ие болу адамның жер бетіндегі тіршіліктің бәрінен де жоғары сатыда екендігін танытатын, адамды адам етіп тұрған адамзат баласының ұлы қабілетінің бірі тұрғысында айқындау; студенттерді шешендік өнер негіздерін, яғни, көпшілік алдында түсінікті де қызғылықты және иланымды сөз сөйлеу білігін өбден меңгеруге баулу; шешендік сөзді жанды сөз әрекеті арқылы көрініс беретін эмоционалды-интеллектуалды шығармашылықтың ерекше бірегей түрі екенін меңгерту арқылы шешендіктің жастар көркі екеніне екпін беру; студенттерге сөздің мағынасы қалай мәнерлеп айтылғанын таныларын, сөздің тәмсілімен тамашалығын аңғарту; мақал айтсаң, жол сілтегенің, мәтел айтсаң, жан жұбатқаның тұрғысында таразылауға ойланту. Қысқасы, нәтижеде жоғары оқу орны студенттерін ертеңгі кәсіби маман тұрғысында ұлттық құндылықтардың көзі шешендік өнер тағылымына бойлату, шешен сөйлеу мәдениетіне баулу. Ал «Үздік шешен студент» байқауы идеясының авторы, ұйымдастырушысы және ғылыми жетекшісі: «Ерен еңбегі үшін» медалінің иегері, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, Қазақстан Педагогикалық ғылымдар академиясының академигі, Қазақстан Ұлттық құндылықтар академиясының академигі *Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы*.

Биылғы оқу жылындағы VII «Үздік шешен студент» байқауына М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің III курс студенттері қатысты (*Филология: қазақ тілі*, «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандықтарында оқитын – 70 (жетпіс) студент). VII «Үздік шешен студент» байқауына қатысушы конкурсанттар тізімі төмендегіше: 1) Шешендік – тұлға сәні (*Речь – образ души*). *Сұлтан Райымбек*, «Филология: қазақ тілі» мамандығы, Фил-31-топ студенті; *Назарбекова Айдана*, «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы, ҚТӨ-31-топ студенті; *Айтенова Аида*, «Қазақ тілі мен әдебиеті және ағылшын тілі» мамандығы, ҚТӨА-31-топ студенті; *Иманбаева Арайлым*, ҚТӨ-33-топ; 2) Шешен сол - сөйлер сөзден қамалмаса (*Нужно говорить громко, чтобы тебя услышали. Нужно говорить тихо, чтобы тебя послушали*). *Русланқызы Рану*, «Филология: қазақ тілі» мамандығы, Фил-31-топ; *Темір Нұрдана*, «Қазақ тілі мен әдебиеті және ағылшын тілі» мамандығы, ҚТӨА-31-топ студенті; *Ахметкереев Ильфат*, «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы, ҚТӨ-33-топ; 3) Шаршы топта сөз бастау қиын (*Талант делает, что может, а гений - что должен*). *Жеңісқызы Дияра*, Фил-31-топ; *Сәндібекова Гүлдана*, ҚТӨ-33-топ; *Ғалымжанқызы Еркенұр*, ҚТӨ-33-топ; *Мұхамбетжанова Айкөркем*, ҚТӨ-33-топ; 4) Сөз сөйлеуге даярлық - демосфендік дағды (*Когда суть дела обдумана заранее, слова приходят сами собой*). *Сағындықова Айсезім*, Фил-31-топ; *Ермекова Перизат*, ҚТӨ-31-топ; *Бисенбай Нұрназ*, ҚТӨ-33-топ;

ҚТӨ-33-топ; *Салауатова Жангүлім*, ҚТӨ-31-топ; *Темір Мақпал*, ҚТӨ-33-топ; 8) Ең қысқа сөз - мағыналы көзқарас (*Те, которые умеют хорошо говорить, те говорят коротко*). *Биболқызы Сымбат*, Фил-31-топ; *Қосақбай Құндыз*, ҚТӨ-31-топ; *Қадыртаева Аружан*, ҚТӨ-33-топ; 9) Сөзге сақ болу шешендіктен де асқақ (*Остороженность в словах это выше, чем красноречия*). *Ғайса Жасмин*, ҚТӨ-31-топ; *Ергалиева Жазира*, ҚТӨА-31-топ; *Қуанғали Бибі*, ҚТӨ-33-топ; *Балғабаева Ақбаян*, ҚТӨ-31-топ; 10) Тыңдай білу – ұлылық (*Пользуйся чаще ушами, чем языком*); *Хамзина Айша*, Фил-31-топ; *Кенжетеева Эльвира*, ҚТӨ-33-топ; *Айқынқызы Айдиара*, ҚТӨ-31-топ; 11) Ақылды адам сөзді нақылсыз айтпайды, Бір айтпаса нақылды ақылсыз айтпайды (*Пословица – соль речи*). *Лепесова Сабрина*, ҚТӨ-31-топ; *Мұратова Гүлім*, ҚТӨА-31-топ; *Ахмурзина Аяжан*, ҚТӨ-21 (3)-топ; 12) Барлық жеңіс өзіңді өзің жеңуден басталмақ (*Вся победа начинается с победы над собой*). *Аманғали Айдана*, Фил-31-топ; *Шатылан Ақмаржан*, ҚТӨ-33-топ; *Ыспанғали Гүлсара*, ҚТӨ-31-топ. 13) Аузында өзілі жоқтың қолында шоқпары бар (*Юмор – это способность видеть три стороны одной медали*). *Шакенова Айсұлу*, Фил-31-топ; *Дәулетмұратова Қызғалдақ*, ҚТӨ-31-топ; *Тұрғанбаева Айжамал*, ҚТӨ-31-топ; 14) Өр сөздің айтылуына қарай мың мағынасы бар (*Красноречие – это искусство убеждения*). *Зұлқарнаева Салтанат*, ҚТӨ-31-топ; *Ли Аида*, ҚТӨА-31-топ; *Қуанышқали Жанбibi*, ҚТӨ-33-топ; *Тәліп Ақбота*, ҚТӨА-31-топ; 15) Дәлелсіз сөз желмен тең (*Говори редко, но метко*). *Мержанұлы Тұрғанбай*, ҚТӨ-31-топ; *Қуанова Гүлім*, ҚТӨА-31-топ; *Досмұхамбетов Шыңғысхан*, ҚТӨ-33-топ; 16) Ымға түсінбеген дымға түсінбейді (*Когда слова не бьет, то палка*

Жиешева Риана, ҚТӨА-31-топ; *Елтай Әлихан*, ҚТӨ-31-топ; 20) Адамның ұқпағаны – бойына жұқпағаны (*Самое лучшее – прямо и просто сказанное слово*). *Жолаева Аяулым*, ҚТӨ-33-топ; *Жукова Айну*, ҚТӨ-31-топ; *Мұстафина Альбина*, ҚТӨА-31-топ.

VII «Үздік шешен студент» конкурсына қатысушы конкурсанттарды бағалау өлшемі төмендегіше келісілді: Конкурсанттар сөзінің кіріспе, негізгі және қорытынды бөлімдерінің сәттілігі; Іріктеліп алынған тақырыптық афоризмдерінің (ақыл-нақыл, шешендік сөздерінің) сәйкестілігі, сайлығы; Сөйлеу ырғағы мен дауыс тонының үйлесімділігі; Сөйлеу стилі мен тілін бағалау; Регламентті ескеру; Шаршы топ алдында өзін-өзі ұстай білу; Сөзінің тартымдылығы, тақырыптың ашылуы; Сөйленген сөздің өзіндік ерекшелігі; Ой мазмұнының толықтығы, түсініктілігі; Конкурсанттар сөзінің сенімділігі; Қорытындысының үйлесімділігі; Өзірлеген тақырыптық слайдының мазмұндығы мен эстетикасы.

Байқау «Ақыл иесі – сөз иесі» тақырыбында М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің Тәрбие ісі және әлеуметтік мәселелер бойынша проректоры *Сүлейменов Мерген Қуанышұлының* алғы сөзімен ашылып, бір топ өнерлі студенттерге кезек берілді. Олар: Күй: Құрманғазы «Адай». Қобызшылар тобы: *Мергенова Назира*, *Мырзағалиева Аделия*, *Сәліш Іңкәр*, *Ғабдиева Бұлбұл*, *Шойынова Дана*, ТМИ-33-топ студенттері («Дәстүрлі орындаушылық өнер» мамандығы); Ән: «Ерке қызым - елігім». Әні Еркін Нұрымбетовтікі, сөзі Абат Қыдыршаевтікі. Орындаған *Ғарифолла Құрманғалиев атындағы Батыс Қазақстан облыстық филармониясының әншісі, Мәдениет саласының үздігі Оразов Фархат Беркінұлы*; Ән: «Атамекен».

бірегей биікке, толымды жеңіске қол жеткізді: *Бас жүлде иегерлері: Серік Айшат*, ҚТӨ-21 (3)-топ; *Жанат Аяулым*, ҚТӨ-31-топ; *Қуанышқалиева Нұрайна*, ҚТӨ-31-топ; *Қосбергенова Ұлжан*, ҚТӨА-31-топ; *I орын иегерлері: Русланқызы Рану*, «Филология: қазақ тілі» мамандығы, Фил-31-топ; *Темір Нұрдана*, «Қазақ тілі мен әдебиеті және ағылшын тілі» мамандығы, ҚТӨА-31-топ студенті; *Ахметкереев Ильфат*, «Қазақ тілі мен әдебиеті» мамандығы, ҚТӨ-33-топ; *II орын иегерлері: Биболқызы Сымбат*, Фил-31-топ; *Қосақбай Құндыз*, ҚТӨ-31-топ; *Қадыртаева Аружан*, ҚТӨ-33-топ; *Мержанұлы Тұрғанбай*, ҚТӨ-31-топ; *Қуанова Гүлім*, ҚТӨА-31-топ; *Досмұхамбетов Шыңғысхан*, ҚТӨ-33-топ; *III орын иегерлері: Лепесова Сабрина*, ҚТӨ-31-топ; *Мұратова Гүлім*, ҚТӨА-31-топ; *Ахмурзина Аяжан*, ҚТӨ-21 (3)-топ; *Серік Алина*, ҚТӨ-31-топ; *Досқалиева Бақытгүл*, ҚТӨ-21 (3)-топ; *Мұхит Айымгүл*, ҚТӨ-33-топ; *Әлібекқызы Айтолқын*, ҚТӨ-33-топ; *Кәкімова Әлия*, ҚТӨ-21 (3)-топ; *Жиешева Риана*, ҚТӨА-31-топ; *Елтай Әлихан*, ҚТӨ-31-топ. Сондай-ақ жекелеген 10 студентке ынталандыру сыйлығы табысталды. Олар: *Арайлым Иманбаева*, ҚТӨ-33-топ; *Дияра Жеңісқызы*, Фил-31-топ; *Айсезім Сағындықова*, Фил-31-топ; *Айдиара Айқынқызы*, ҚТӨ-31-топ; *Қызғалдақ Дәулетмұратова*, ҚТӨ-31-топ; *Алина Джалқатова*, ҚТӨА-31-топ; *Армангүл Салауатова*, ҚТӨ-33-топ; *Жасмин Ғайса*, ҚТӨ-31-топ; *Салтанат Зұлқарнаева*, ҚТӨ-31-топ; *Әлихан Елтай*, ҚТӨ-31-тобының студенттері.

Байқауға арнап университеттің ғылыми кітапханасы «Шешендік – жастар көркі» тақырыбында кең көлемді арнайы көрме жасақтады. Байқау соңында «Сөзің – өзің» («Поэтами рождаются, ораторами становятся») тақырыбында Қоғамдық даму департаментінің директоры, педагогика ғылымдарының докторы, профессор, академик *Қыдыршаев Абат Сатыбайұлы* сөз алып, аталмыш конкурстың түйінін былайша тұжырымдады: *Шешендік өнер – адам өмірінің әр қилы ішкі үдерістерін бейнелеудің озық тәсілі, өзгелерді өз еркіне бағындырудың аса күшті қаруы, жанды қарым-қатынастың амалы ретінде сөз сөйлеу сиқырына ие болғызатын шын мәнінде адамның құдіреттілігін танытатын көп қырлы ілім. Демек, сөз сөйлеу құдіретіне ие болу – адамның жер бетіндегі тіршіліктің бәрінен де жоғары сатыда екендігін танытатын, адамды адам етіп тұрған адамзат баласының ұлы қабілеттерінің бірі. Тілсіз, сөзсіз, сөз сөйлеу дағдысыз адам өмірін көз алдымызға елестету мүмкін емес, оларсыз адам ғұмыры мағынасыз. Олай болса, адамның сәні – өнер, білім, ақылы; жердің сәні – жеміс, өнім, дақылы; сөздің сәні – өнегелі өткір нақылы; пікірдің сәні – ойландырар мақұлы...*

Ермек ЖЕМЕНЕЙ,
Қазақстан Журналистер одағының мүшесі

Жайықтың Жансаясы «Алтын домбыра» иегері

7-8 желтоқсан аралығында Мәдениет және ақпарат министрлігі мен Айтыс акындары һәм жыршы-термешілердің халықаралық одағының ұйымдастыруымен, «AMANAT» партиясының қолдауымен «Алтын домбыра» республикалық акындар айтысы өтті. «Төрлет, еңбек адамы» тақырыбындағы дәстүрлі дода биыл еңбек адамын ұлықтауға арналды.

Биылғы жыр додасына жыл көлемінде елімізде өткен республикалық және халықаралық айтыстарда үздік өнер көрсетіп, жүлделі орын еншілеген 14 ақын топқа түсті. Аталмыш айтыстың бірінші айналымында жоғары деңгейде өнер көрсетіп, халықтың махаббатына бөленген жерлесіміз Жансая Мусинаға шаппай бәйге беріліп, «Айтыстың ақтаңгері» деген атақ қоса табысталды. Сондай-ақ айтыстың демеушісі, «Q4 TULPAR» автосалондар желісінің басшысы Талғат Сақан жүлдеден бөлек көлік сыйлады. Ал жерлес азамат Асылбек Ахметов темір тұлпардың көрімдігіне арғымақ мінгізді. Сонымен қатар Жансая Мусина «Алтын домбыра», «Асыл домбыра» және биыл

«Айтыстың Ақтаңгері» атағын қатар иеленген жалғыз ақын. Жансая Ғалымжанқызын барша батысқазақстандық жерлестерінің атынан кезекті жеңісімен шын жүректен құттықтаймыз! Өнер әлемінде қанатыңыз талмасын.

Еліміздегі алдыңғы қатарлы жоғарғы оқу орындарының бірі М. Өтемісов атындағы БҚУ күні кеше табалдырық аттаған бірінші курс жастарын студент қатарына қабылдады. Армандарын арқалап, қиялдарын қанаттарына байлап келген жас ұландар бүгіннен бастап ресми түрде студент атанды.

Талай студенттің биікшындарға жетуіне себепкер болған қасиетті мекенде студент болу жастарға берілген үлкен мүмкіндік екені сөзсіз. Бүгінгі қуаныш иелерін алғаш болып жастар жанашыры (тәрбие жұмысы және әлеуметтік мәселелер жөніндегі проректоры) Сүлейменов Мерген Қуанышұлы құттықтады. Биылғы студенттік қатарға қабылдау іс-шарасы ерекше өтті. Ұйымдастырушылар кешегі мектеп түлегі, бүгінгі студент жастарға әдемі кеш сыйлай білді. Алдымен мерекелік лотерея ұтысы ойнатылды. Бағы жанып нөмері сәйкес келген

жастарға түрлі сыйлықтар табысталды. Атап айтсақ, тұрмысқа қажетті заттар, заманауи техникалар. Ал басты сыйлық – ноутбук болды. Салтанатты кештің бағалы сыйлығы Сәрсенғалиева Динараға бұйырды. Динара жаратылыстану-география факультетінің студенті. Өзі таңдап алған билет жеңімпаз қатарынан шығарына сенбеген. Қуанышын жасыра алмады. Кештің басты қонақтарына тарту ретінде Jazzdaugen мен Алина Герц ән шырқады. Жұлдызды өнерпаздар сахнада өнер көрсетіп кешке сән кіргізді. Студент қатарына қабылдау рәсімі бірінші курс үшін өміріндегі жарқын эмоциялар мен ұмытылмас әсерлерге толы маңызды да тебіренерлік сәт. Енді олар «студенттік кезең» атты қызыққа толы өмірдің ақ парақтарын безендіретін болады.

Студент атанған

жас ұландар

Сұйық!

Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласында сапаны қамтамасыз ету комитетінің 2024 жылғы 13 желтоқсандағы №1188 бұйрығы негізінде Нұрғалиева Агила Мустахимқызына 60100 - Тарих және археология ғылыми бағыты бойынша профессор ғылыми атағы берілді. Сондай-ақ Қазақстан Республикасы Ғылым және жоғары білім министрлігінің Ғылым және жоғары білім саласында сапаны қамтамасыз ету комитетінің 2024 жылғы 13 желтоқсандағы №1160 бұйрығына сәйкес, Кульжумиева Лайман Амангелдіқызына 10100 - Математика ғылыми бағыты бойынша қауымдастырылған профессор (доцент) ғылыми атағы берілді. Бұл жетістік - білім мен ғылым жолындағы қажырлы еңбектің жемісі. Агила Мустахимқызын және Лайман Амангелдіқызын осы жоғары ғылыми атағымен құттықтаймын! Шығармашылық табыстар мен жаңа белестерге жете беріңіздер!

М.Өтемісов атындағы БҚУ-да жыл қорытындысына арналған салтанатты іс-шара өтті. Салтанатты кештің басты мақсаты – өнер-білім, ғылыми және қоғамдық жұмыстарда көш бастаған студенттерді анықтап, бірнеше аталым бойынша марапаттау. Дәстүрге айналған іс-шара оқытушылар мен студенттердің ынта-ықыласын арттырып, абырой биігінде болуға септігін тигізеді.

- Биылғы Махамбет үздіктері ерекше өтті. Жылда тек студенттер арасында үздіктер анықталса, биыл үздіктер қатарынан оқытушы-профессорлар, қызметкерлер табылды. Оларға сала министрлігі атынан әртүрлі деңгейде марапат табысталды. Осындай іс-шараның жоғарғы деңгейде өткеніне қуаныштымын, - деді М.Өтемісов атындағы БҚУ ректоры Нұрлан Серғалиев.

Жиын барысында байырғы білім ордасының бір топ қызметкері сала министрлігі тарапынан жылы лебіз қабылдады. Атап айтқанда, салалық министрліктің «Ғылымды дамытуға сіңірген еңбегі үшін», «Ахмет Байтұрсынұлы» төсбелгілері, құрмет грамоталары мен дипломдары және алғыс хаттары табысталды. Барлық марапат иелері жастарды оқыту мен тәрбиелеуге, кадрларды дайындауға, аймақтағы әлеуметтік-мәдени саланың дамуына елеулі үлес қосқан оқытушылар мен қызметкерлер.

- Министрліктің атынан «Ғылымды дамытуға сіңірген еңбегі үшін» төсбелгісін алып отырмын. Барлық қолдау білдірген әріптестеріме, ұстаздарыма алғысым шексіз. Жалпы, жыл басынан бері министрліктің қолдауымен бірнеше

жоба жүзеге асты. Оған менен бөлек жас ғалымдар да атсалысты. Бүгінгі марапат сол жандарға да арналады, - деді М.Өтемісов атындағы БҚУ Ғылым және ЖОО-дан кейінгі дайындық бөлімінің аға ғылыми қызметкері Айбек Сарманов.

Жыл бойы жетістікке жеткен жастар да ескерусіз қалған жоқ. Үздік студенттер 7 аталым бойынша анықталды. Топ ішінен оза шауып, дара келген үздіктерді білім ордасының басшысы марапаттап, бағалы сыйлықтар табыстады. Сонымен

қатар салтанатты кеште «Мейрам Исатайұлы» атындағы атаулы шәкіртақы иесі анықталды.

МАХАМБЕТ ҮЗДІКТЕРІ МАРАПАТТАЛДЫ

ҰЛАҒАТТЫ ҰСТАЗЫМЫЗ ЕДІ...

Күнделікті күйбең тірлікті шиырлап жүрген жанға күн артынан күн, ай артынан ай, жыл артынан жыл өткені білінбейді екен. Универ қабырғасында бүтін құртты бөліп, жарты құртты жарып жеп, қызығы мен қиындығы мол студенттік жылдарды өткізгеніміз күні кеше сияқты еді.

Иә, одан бері де 30 жылға жуық уақыт сырғып өте шығыпты. Бізге А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институтында арнаулы пәндерден дәріс жүргізген мүйізі қарағайдай Бақтығұл Бірімжаров, Ғаділше Айтиалиев, Ғинаятолла Қарабалин, Амантұрлы Сүлейменов сынды ұлағатты ұстаздарымыз бүгінде қыр басына шығып, мәңгілікке тыным тапты.

Беу, дүние-ай, десеңізші! Жазмыштан озмыш жоқ! Амантұрлы ағамыздың да фәни дүниедегі дәм-тұзы таусылып, бұ жалғанның бақиға озғанына жыл айналыпты. Сірә, «Өмір – өзен» деген осы шығар.

Өткенге көз жүгіртсек, Амантұрлы Аманқосұлы қара көбейтіп жүрген көптің бірі емес-ті. Ел алдында жүрген, тарқатып айтсақ, жоғарғы білім саласында аянбай еңбек еткен, мыңдаған шәкірттеріне қадірі өткен аяулы ұстаз еді. Тағдырға не шара?! Өмірінің соңғы он үш жылында қоғамнан оқшауланып, үйінде отырып қалды. Керек болса аптал азамат «үйінде отырып қалды» деген теңеуден де қиын күй кешті. «Тас түскен жеріне ауыр» демекші, бар салмақ жанжары Айжан Мұратқызы және ұл-қызы Мұхтар мен Венераға түсті. Қайсар жан басына түскен тауқыметке қасқайып қарсы тұрды. Пенде болып бір сыр бермеді.

Қазақы дәстүрмен ұстазымыздың қал-жайын білу үшін ара-тұра телефон шалып, өткен-кеткенге оралып, өзара шүйіркелесетінбіз. Жарықтық, тіпті бір мұңаймайтын, не нәрсені де өзілге жеңдіріп, кім-кіммен де көтеріңкі көңіл-күймен сөйлесетін. Ағамыз саулығына байланысты он жылдың үстінде жұмыстан сырттап қалса да, көзі жұмылғанша әріптестерімен байланысын бір үзбеді. Бірде тарих және құқық факультетінің ұжымын ата салтымен өз үйіне қонаққа шақырып, ақ дастарханынан дәм татқызды. Түсінген жанға абзал азаматтың осы бір кең пейілінің өзі қазақы ғұрып бойынша кейінгілерге үлгі-өнеге боларлық ғибрат емес пе?! Осы орайда дініміздегі бұ дүниеде саулығына байланысты біраз бейнет көрген жанның о дүниеде жәннатқа кіретіндігі туралы тәпсір еске түседі. Қош!

Берін басынан бастайық. Амантұрлы ағамыз екеуіміздің кіндік қанымыз ақиық ақын Мұқағали Мақатаев жырға қосып, майын тамыза мақтаған «Дүр мекен – Саралжында» (Талап Таймасұлы) тамған еді. Руымызда бір: біріміз елтабанындағы қарабураның божаны, екіншіміз әйтілесі. Бізге орта мектепте 5-сыныпта тарих пәнінен сабақ берген ағайымыз талғаммен киінетін, өз ісіне мұқият, сабақта өте қатал, оқушыларға жоғары талап қоятын ыссы мұғалім болды. Оқу үлгерімі төмен, салқамсоқ, сабаққа зауқы жоқ оқушылардың өзі бұ кісінің сабағында етек-жеңін жинап, ағамыз класқа кіріп келе жатқанда кәдімгідей әбігерге түсіп, тыпыршып қалатын. Мұны мен сол жылдары қасымда бір партада отырған кластасым Орақ Әбуғалиевтің іс-қимылынан байқайтын едім. Басқа мұғалімдердің сабағына көп пысықра бермейтін еркелеу Орекең Амантұрлы ағамыздың сабағы басталайын деп жатқанда жалма-жан СССР тарихы оқулығын парақтап «Жаңабек, бүгін тарихтан үйге қандай тапсырма беріп еді?», -деп күйіп-пісіп қалатын.

Амантұрлы Сүлейменовтің автобиографиясына көз жүгіртсек, институтты үздік дипломға бітірген алымды жас көзге ерте түсіп, орда бұзар отызға тола қоймаған дер шағында мектеп директоры болған екен. Ағамыз туралы сөз қозғалғанда тағы бір еске түсетін нәрсе ол кісінің жазу үлгісі тіпті ерекше, тасқа басқандай әдемі-тін. Тәспідей тізіліп тұратын сұлу әріптерге көзіміз тоймай қарай беретінбіз. Әңгіме арасында Саралжынның №3 бөлімшесі Бесотарда бастауыш сыныпта өзіне Мүсір ағай сабақ беріп, осылай көркем, әдемі жазуға баулығанын сүйіспеншілікпен айтып отыратын.

Иә, естелік жазған кезде ойға ой түсіп, ескіліктегі нәрселердің көбі санада қайта жаңғыратыны белгілі. Өйткені Саралжын орта мектебінде төменгі сыныптарда біз де Мүсір ағайдың алдын көрген едік. Мінезге өте бай, ақырын аяңмен ғана жүретін, үстінде сол заманның үлгісінде тігілген ақ плашы мен өзіне керемет жарасып тұратын лупасы үлкен көзілдірігі бар кеңестік педагогтың жазу үлгісі шын мәнінде өте ғажап-тын...

Амантұрлы Аманқосұлының асыл жары Айжан Мұратқызы да сол жылдары біздің мектепте биология пәнінің мұғалімі болып еңбек етті. Ол кісінің кабинетінде сықасып һәм жоғарыдан төменге қарай төгіліп өсіп тұратын қызылды-жасылды гүлдердің қисапсыз көптігі әлі көз алдымда. Ұжымда үнемі көңілді жүретін еңбекқор жас мұғалиманың әсіресе 1969 жылғы туған шәкірттеріне өте сыйлы сынып жетекшісі болып, олармен ерекше жұмыс жасағаны бала жүрегімізде қалды. Олардың ұл-қызы Мұхтар мен Венерада Саралжында дүниеге келген-ді. Әкесінің аузынан түсіп қалған бұйрабас бүлдіршінді бүкіл ауыл Ботақан деп еркелететін. Кеңестер Одағы күйердің алдындағы жылдарда жас мұғалімдер отбасы атақүлдік мекен Қарақамыстан Теке шаһарына қоныс аударды. Өздері білімді әрі еңбекқор жарасымды жұпқа бәлкім облыс орталығынан шалғай бір бүйірде бұйығы жатқан ауыл өмірінен гөрі болашағы зор һәм күнделікті тыныс-тіршілігі қайнап жатқан қала өмірі елдеқайда тартымды көрінген шығар.

Сөздің қысқасы, 1991-1995 жж. А.С.Пушкин атындағы Орал педагогикалық институты тарих факультетінің студенті

болған жылдарымда мектептегі ұстазымдарыммен қара шаңырақтың қабырғасында қайта қауышқан едім. Сөйтіп, тағдыр бізді тағы тоғыстырды. Амантұрлы Сүлейменов бізге институтта Еуропа және Америка, Азия және Африка елдерінің тарихынан дәріс оқыса, Айжан апамыз біздің тобымызға педагогикалық пәндердің бірінен сабақ берді.

Студенттерге әйгілі американдық педагог, психолог, жазушы Дэйл Карнеги еңбектерінен көптеген мысалдар келтіріп, әлі ғаламтор өмірімізге ене қоймаған тұста әр сабағына ыждағаттылықпен, жаңашылдықпен қарайтын ұстаз болғанын әлі ұмыта қойған жоқпыз. Ал Амантұрлы Аманқосұлы өз ісіне мығым: дәрістеріне тыңғылықты дайындалатын, әсіресе, оқу үдерісінің қағаздарына жетік, оқу ісіндегі есеп-қисапқа келгенде шашасына шаң жұқтырмас жүйрік еді. Осы қасиеттерінің арқасында ұзақ жылдар М.Өтемісов атындағы БҚМУ тарих жәна құқық факультеті деканының оқу ісі бойынша орынбасары болды. Бірнеше деканмен қоян-қолтық жұмыс жасады. Декандар зор қабілетке ие орынбасарларынан еш айрылғысы келмейтін. Себебі, бұ кісінің есептеп шығарған сағаттарын қайта түзеу мүмкін емес-ті. Осы ретте тарихшылардың арасында жиі айтылатын «И.В.Сталинді И.В.Сталин қылған Г.К.Жуков» деген тәмсіл ойға оралады.

Ағамыз кейін университет жанынан жаңадан ашылған колледждің директоры қызметінде абыроймен атқарды. Амантұрлы Аманқосұлы дүние жүзі тарихының майталман

маманы болғанымен, Ел Тәуелсіздігі жылдарында Отан тарихына қызығушылығы оянып, зерттеушілік жұмыстарға көңіл бөле бастағанынан хабардармыз. Өзінің айтқанына сенсек, бүгінгі кейіпкеріміз бір жылы Алматы қаласында білім жетілдіру мақсатында жарты жылдай уақыт іссапарда болады. Сол бір орайлы сәтті текке жібермей, күллі елімізге танымал тарлан тарихшы Талас Омарбековтың ғылыми жетекшілігімен «Батыс Қазақстандағы күштеп ұжымдастыру» тақырыбын зерттеу нысаны ретінде қолға алады.

Сайып келгенде ҚР орталық мемлекеттік архивіндегі осы кезеңге қатысты қорлардағы деректермен алаңсыз айналысып, көптеген құжаттарды өзінің дәптеріне түсіргенін айтып отыратын. Өкінішке қарай, кейіпкеріміздің денсаулығына байланысты бұл ғылыми-зерттеушілік жұмыстар кейін жалғасын таппай қалды.

Алаш қозғалысының қайраткері, арнаулы білімді алғашқы қазақ офицерлерінің бірі, этнограф, фольклоршы, аудармашы, біздің атақты жерлесіміз Молданияз Бекімов (1882-ж.ж.б.) бұ кісінің аталас ағайыны екенін көпшілік біле бермеуі мүмкін. Өзара әңгімеде орыстың ұлы ақыны А.С.Пушкиннің «Капитан қызын» ана тіліне тұңғыш аударған алаштың айбоз ұлы хақында жиі айтып, текті атасымен марқайып, сөзін тұздықтап отыратын. Сан қырлы талант иесі туралы өздігінше тарихи ізденістер жүргізіп, ғылыми-көпшілікке арналған сараптамалық мақала жазғаны бар.

Соңғы жылдары белгілі мемлекет және қоғам қайраткері, тарихшы Берік Әбдіғалиевтің «Алашорда әскері» атты тарихи құжаттар жинағы жарық көргенін, соның ішінде өзінің даңқты бабасы туралы деректер бар екенін мақтанышпен тілге тиек ететін. Иә, ағамыз осындай тектілерден тараған асыл әулеттің үмбеті еді. Атасы Сүлеймен де ел алдында абыройы зор, беделі биік жандардың сапында, уақытында ауылымыздың қадірлі молдасы болған сыйлы ақсақал еді. Ал өз әкесі Аманқос ағамыздың туған бауыры, көп жылдар кеңшарда директордың орынбасары болған Амантай Сүлейменов туралы жарты ауыз жақсы лепес айтпасақ, мұнымызды әруақтар кешіре қоймас. Осы кісіні еске алған сәттерде Амантұрлы ағамыздың көзінен бірнеше мәрте

ыстық жас ыршып түскеніне куә болдым. Осыдан-ақ, бүлдіршін кезімнен көз алдымда қалған алпамса денелі Амантай ағамыздың өз бауырына әбден қадірі өткен аяулы

азамат болғанын түпсанама түйген едім.

Әңгімені көп созбай тоқетеріне көшсек, біртуар М.Мақатаевтың сол жолғы Саралжын сапарында жанында жүрген бой десе бойы, ой десе ойы бар тау тұлғалы үш жігіттің бірі Амантай Сүлейменов – осылай ұлы шайырдың жырына арқау болып:

«Саралжын деген жер екен,
Сары алтындардың бірі екен,
Жігіттері де ірі екен,
Махамбет пенен Мұхиттар,

Тірі екен әлі тірі екен» деген өлең жолдарының негізгі кейіпкерлерінің бірі ретінде Өлке тарихына енген еді.

Атам қазақ: «Текіден текті туады, тектілік тұқым қуады» дегенді бекер айтпаған шығар. Қанда қандай да бір «сиқырлы құдіреттің» жасырынып жатып, күндердің күнінде жанартаудай атқылайтынын шіркін біздің бабалар бес саусақтай білген ғой.

Құдайға шүкір, «Орнында бар оңалар» демекші, Амантұрлы ағамыз бұ дүниеден ерте кеткенімен артында тұяғы қалды. Ошағы сөнген жоқ. Тарихымызда бір тал ұлдан тараған ұрпақпен теңеліп кеткен әулеттер қаншама?!

Абзал азамат, жерлес аға һәм ұлағатты ұстаз туралы осы бір шағын естелікті Арқаның топ жарғаны Шал ақынның төмендегі шумақтарымен түйгіміз келеді:

«...Біреуді жақсы демесең,
Біреуді жаман демесең,
Бұл дүниеден өткен соң
Шын дүниеге жеткен соң,
Көтеріп көрге салған соң
Көр қараңғы болған соң,
Кімнің жақсы, жаманын
Бір Жаратқан Хақ білер».

P.S. Айтулы азаматтың фәни дүниеден өткеніне бір жыл толуына орай бала-шағасының бергелі жатқан жылдық асы мен дұға-тілектерін Жаратқан Ие қабыл еткей!

Жаңабек ЖАҚСЫҒАЛИЕВ,
Орал қаласы

Көпшілік оқырман үшін Жетісай депортациясы туралы айтар болсақ, 1945 жылы Ұлы Отан соғысы аяқталғаннан кейін Бөкей Орда халқын тағы бір қасірет күтіп тұрды. Бұл қасірет – Бөкей даласының «Капустин Яр» әскери сынақ алаңына айналуы еді. КСРО министрлер кеңесінің 1951 жылы 21 желтоқсандағы № 5263 қаулысына сәйкес Батыс Қазақстан облысы Орда ауданының 1 миллион 355 мың 692 гектар жері әскери полигон иелігіне беріледі. «Капустин Яр» полигонына берілген жер босатылып, Орда ауданы таратылды.

Жалпы Орда ауданынан Оңтүстік Қазақстан облысына 3, Гурьев облысына 9, облыстың ішкі Чапаев ауданына 5, Тайпақ ауданына 1, Жаңақала ауданына 2, Жәнібек ауданына 10, барлығы 30 колхоз шаруашылықтары, сондай-ақ Орда ауданымен іргелес жатқан Жаңақала ауданының бірқатар колхоздары, атап айтқанда, Оңтүстік Қазақстан облысына 2, Гурьев облысына 4, облыстың ішкі Жымпиты ауданына 2, Чапаев ауданына 3, Бөрлі ауданына 1 колхоз шаруашылықтары көшіріліп, халық Республикалық ішкі депортацияға ұшырады. Сөйтіп, «Капустин Яр» полигонына берілген жер босатылып, Орда ауданы таратылды.

1952 жылдың шілде айында Сайхын станциясынан Орда ауданының Интернационал, Каганович, Калинин атындағы үш колхозы және Алғай станциясынан Жаңақала ауданының Сарыөзен және Ленин атындағы екі колхозы барлығы 5 колхоздың 336 отбасы, 1805 адам тауар тиейтін пойызға отырғызылып, Оңтүстік Қазақстан облысының Жетісай аймағына еріксіз қоныс аударылды.

Жетісайда мұндай көп адамды қабылдауға және ұйымдастыруға дайындық жоқ еді. Тұрғын үйдің, медициналық көмектің болмауы, азық-түліктің жетіспеуі салдарынан эпидемиялық аурулар, жаппай асқазан-ішек аурулары етек жайып, қарттар, әсіресе, балалар арасындағы өлім-жітім, күрт өсті. Сөйтіп, кеңестік тоталитарлық жүйе Бөкей Орда халқын өмір сүріп үйренген өз ортасынан еріксіз айырып, табиғи-климаттық жағдайы өзгеше, бейімделуі мүмкін емес, ортада өмір сүруге еріксіз мәжбүрледі. Бүгінгі ХХІ ғасыр ұрпағына жете түсіндіріп айтар болсақ, олар ауыз су, электр, транспорт, коммуникация, әлеуметтік инфрақұрылым жоқ ортада тіршілік етіп, азап шекті. Демек, ХХ ғасырдың 50 жылдары Қазақстанда жүргізілген Республикалық ішкі қоныс аудару нәтижесінде ата-баба қонысынан еріксіз көшірілген халықтың әлеуметтік-экономикалық, моральдық-психологиялық, демографиялық зардаптарға ұшырағанын архив құжаттары мен ауызша айтылған деректерден анық көреміз. Архив деректерінде жазылмаған тарихи шындықты куәгерлердің естеліктері арқылы білуге болады. Мәселен Баянтасова Ақлима апа: – 20 күнге жуық жол жүріп, Жетісайға жеттік. Күн ыстық. Ашық аспан астында жер қазып, тас соғып жатырған бір отбасының уақытша салған лашық үйінің көлеңкесінде отырдық. Алапат ыстық. Арықтан кір суды іштік. Отын жоқ. Алыстан шөп-шалам бірдеңелерді арқалап әкеліп от жаққан боламын. Оның күлі қазандағы суға түседі. Ер-азаматтарымыз малдарын тапсырып, артымыздан 15 күннен кейін келді. Жертөле қазып паналадық. Жұрт сияқты үй салайық деп тас соқтық. Сөйтіп жүргенде екі баладан да айырылды. Енем байғұс таңертеңгі сағыммен алыстан көрінетін үйінді биік топырақтарды көріп, Орданың бұйра құмдары көрініп тұр деп қуанатын еді. Туған жерімізді түсімізде көріп, сағынып жүрдік. Шырағым-ай, біз өлген жоқпыз, басқасының бәрін көрдік. Соғыс кезіндегі қиындықтан гөрі ел-жұрттан айырылғандағы осы қиындық ұмытылмайды екен», – деген 94 жастағы кейуананың жан күйзелісі жүрек тебірентеді.

Елімізге белгілі ақын Қайрат Жұмағалиев: – Шымкентке дейін тура 17 күн жүрдік. Ауа райы қоңыржай, жер асты ылғалынан сүзіліп шыққан құдықтың

салқын суына үйренген біз мында келіп еріксіз арықтың суын іштік. Осыдан іш ауру пайда болып, әсіресе балалар қынадай қырылды. Өлімнің көптігі соншалық: адамдар бір-біріне көңіл айтудан қалады екен. Заң қатты, ешкімді себепсіз жұмыстан босатпайды, өліктерді жерлеудің өзі сын болды ғой. Өлікті жерлейтін адам жоқ. Қандай қасірет еді! Осылай біздің арқамызда ауылдың шетінде айналасы ат шаптырым қорым-зират пайда болды. Тағы бір сұмдықты айтайын: біздің бөрімізде паспорт жоқ, құжатымызды жинап алған. Адам санатында емеспіз. Төлқұжат жоқ. Қайда барамыз. Қашқандардың өзі малын қорасына байлап, отын жағып қойып, ешкімге білдірмей айлы түнде соқа бастарын алып, кетіп жатты. Шіркін, осының бәрін кезінде айта алмадым!, – дейді.

1952 жылы Жетісайға қоныс аударылған батысқазақстандық колхозшылардың арыз-шағымдары

бойы еңбеккүндерінің ақысын өздерінің бұрынғы колхоздарына бөreshектері үшін төлеп келген» деп көрсеткен. Көзкөргендер естеліктері бойынша, әрбір қазақ отбасында балалар қайтыс болды. Сөйтіп, қарттар мен балалар күштеп көшіру саясатының құрбаны болған. 2023 жылдың шілде айында осы жолдардың авторы Түркістан облысы (бұрынғы Оңтүстік Қазақстан облысы Ильичев ауданы) қазіргі Жетісай ауданында ғылыми зерттеу жұмысын жүргіздік. Жетісай ауданына қарасты қазіргі Жаңа ауыл (бұрынғы Тельман) жанындағы «Сапаралы ата» қорымындағы 1952 жылы өлім құшқан балалар зиратын да таптық. Кең ауқымды жерді қамтып жатқан зиратқа қарап, жоғарыдағы мәліметте көрсетілгендей, 38 бала өлімінің нақты емес екенін аңғартады. Қалың шөп көлегейлеп тұрса да, топырақ арқалап жатқан бейкүнә балалар зиратын көру әйел заты – мен үшін жеңіл болған жоқ. Шарасыздық күйге

Түркістан қаласындағы Ахмет Яссауи бабамызға зиярат етуден басталып, А.Қ. Яссауи атындағы халықаралық қазақ-түрік университетінің үлкен залындағы кездесуге ұласты. Кездесуде бояуы кеуіп үлгермеген «Капустин Яр» әскери полигоны: қазақ депортациясы / Военный полигон «Капустин Яр» депортация казахов» (Астана, Фолиант. 2024) атты екі тілде шығарылған екінші кітабымыздың таныстырылымы өтті (бірінші кітап басыпадан 2022 жылы шығарылған еді - авт. Б.Б.). Біздің ғылыми зерттеу жұмысымыздың желісінде түсірілген «Ордадағы ойран: Қазақ депортациясы» атты тарихи танымдық фильмінен үзінді көрсетілді. Ертеңіне, сапарымыздың басты мақсаты – Түркістан қаласынан төрт жүз шақырым қашықтықтағы Жетісай ауданының Жаңаауыл (бұрынғы Тельман) ауылына барып, «Сапаралы ата» қорымындағы 1952 жылы құрбан болған балалар зиратының басына ескерткіш

ЖЕТІСАЙДАҒЫ ДЕПОРТАЦИЯ ҚҰРБАНДАРЫНА ЕСКЕРТКІШ ТАҚТАТАС ҚОЙЫЛАДЫ

Суретте 1952 жылы Оңтүстік Қазақстан облысы Жетісай ауданына Жаңақала ауданы Батыс Қазақстан облысы Сарыөзен ауылынан қоныс аударылған Жәндетова Ләтипа апай (1937 ж.т.). 1953 жылы Орда ауданы Қосшы ауылынан Оңтүстік Қазақстан облысы Жетісай ауданы Ворошилов (қазіргі Жаңа дәуір) ауылына қоныс аударылған екінші көштің куәгері Әжқұлов Амантай аға (1949 ж.т.).

бойынша Қазақстан Компартиясы Орталық Комитетінің хатшысы Ж. Шаяхметовке 1953 жылы 15 қаңтарда Оңтүстік Қазақстан облыстық қонысаудару бөлімінің бастығы Х. Якубовтың жолдаған мәлімдемесінде: «Батысқазақстандық отбасылар оңтүстікке экономиканың және ауа райының қолайсыз жағдайында келгендіктен балалар арасында қызылша, өкпенің қабынуы т.б. сияқты жұқпалы аурулар кең таралып, нәтижесінде 38 бала мерт болды. 133 отбасының 47-сі ғана өздеріне үй тұрғызды. 12-сі жертелде, қалған бірнеше отбасылар біріктіріліп 1951 жылғы салынған үйлерге орналастырылды. Батыс Қазақстан облысынан келген колхозшылардың материалдық жағдайы ауыр. Өйткені олар бізге қоныс адарылып келгенге дейін 6 ай

түстім... Сол кезде балалар зиратының басына батысқазақстандықтар атынан ескерткіш тақтатас қою ойыма оралды. Бұл ойымызды облыстық телеарнаның «Тарихтан тағылым» бағдарламасынан және жергілікті басылым беттерінде айтқан едік. Сөйтіп, «Нарын қасіреті қоғамдық» қорының ұйымдастырушысы Сабиров Хайролла ағаның (айта кету керек, 6 жасар Хайролла аға ата-анасымен бірге 1953 жылы екінші толқынмен көшіріліп, 1955 жылы Өзбекстан арқылы елге қашып келген топтың өкілі) бастауымен Батыс Қазақстан облыстық, Бөкей Орда ауданы даму басқармасының қолдауымен 5 адам қараша айының 10 жұлдызында Түркістан облысы Жетісай ауданын бетке алып жолға шықтық. Сапарымыз

тақтатас қойылды. Аруақтарға құран бағышталып, ас берілді. Содан кейін А.Қ. Яссауи атындағы жалпы білім беретін мектепте өткізілген кездесуге қатыстық. Жоғарыда айтылғандай, басыпадан жаңа шыққан кітабымызбен бірге Бөкей Орда ауданының энциклопедиясын мектептің кітапханасына тарту еттік. Өйткені бұл мектепте 1952 жылы Орда ауданынан еріксіз көшірілгендердің бірі, 12 жасар бала, кейін Республикаға танымал белгілі ақын Қайрат Жұмағалиев оқыған еді. Мектеп оқушылар ақынның өмірбаянын айтып, өлеңдерін оқыды. Кеш соңында бүкіл зал қосылып ақынның «Анашым» әнін бірге шырқады. Сондай-ақ, 1952 жылы 12 жасында көшірілген, бүгінде 86 жасқа келген Ләтипа Жәндетова апаға құрмет көрсетіліп, қазақы дәстүрмен камзол кигізіп, жаулық тарттық. Бұл игілікті іске Түркістан облыстық, Жетісай аудандық және Жаңаауыл ауылдық әкімдігі сондай-ақ аудандық ардагерлерлер кеңесінің мүшелері де қолдау көрсетіп көмек берді. Мұнан кейін Орда ауданы Қосшы ауылынан 1953 жылы қоныс аударылып, бүгінде Жаңа дәуір (бұрынғы Ворошилов) ауылында тұратын Әжқұлов Амантай (1949 ж.т.) ағамен кездесіп және Дігеров Қабдолкөрім ұрпақтарымен сұхбаттастық. Қабдолкөрім келіні Айбаршын Жаһаншақызы (1962 ж.т.): - «енем Нұрғанымның «Үстіме кідім көйлек шақ болған соң...Айырылып қайран елден келгеннен соң, Бауырдың бәрінен де пәк болған соң ...», - деп үнемі айтатын әні мен сыңсыған даусы жадымда қалды. 1952 жылы Орал жақта бөлініп қалған енемнің екі бауыры 1986 жылы іздеп келіп, олар жылап табысқан еді», - деді. Түйіндеп айтқанда, 1952 жылы депортация құрбаны болған ата-бабалардың рухына тағзым етіп, ескерткіш тақтатас қоюға, көзкөргендермен кездесіп, естеліктер жазып алуға, зерттеу жұмыстарын жүргізуге қолдау көрсеткен БҚО және Бөкей Орда аудандық даму басқармасына, «Нарын қасіреті» қоғамдық қорына, және Түркістан облыстық, Жетісай аудандық даму басқармасына, Махамбет Айтбай аға басқаратын ардагерлер кеңесіне Жаңажол ауылдық әкімдігіне қазақ депортациясы тақырыбын зерттеуші ғалым ретінде алғысымды білдіремін.

Бақтылы БОРАНБАЕВА,
тарих ғылымдарының кандидаты,
қауымдастырылған профессор

Орталыққа табан тіреген сәттен жергілікті зиялы қауым өкілдері бізді ерекше ықыласпен қонақжайлылығымен қарсы алды. «Алыстан алты жасар бала келсе, алпыстағы қария қарсы алатынының» өмірімізде алғаш рет куәсі болдық. Бізді бастап барған жетекшіміз «Жайық Пресс» медиахолдингінің редакторы, университетіміздің практик-оқытушысы Сәкен Мұратұлы мен жергілікті тарихшы әрі өлкетанушы, ардагер-ұстаз Алдаберген Сәрсеков Жұбан ескерткішіне гүлшоқтарын қойды.

Орталықтың табалдырығын аттаған бойда кітапханашы, ҚР Мәдениет саласының үздігі Гүлбану Құлмұқанова оның құрылу тарихын баяндап, онда жасақталған әр бұрыштың мәні мен маңыздылығына тоқталды. Біз әсіресе «Тарихтың төрі — туған жер», «Халқын танытқан қаламгер», «Ескірмейді естелік», «Ақын атын ардақтап» сияқты тақырыптық бұрыштармен танысуда үлкен әсер алдық.

Одан соң өткен «Жұбан барда қазақ рухы мәңгілік!» деген тақырыптағы кеш бізге қазақ руханиятының, әдебиеттің қоғамдағы орнын, өлке тарихын, соның ішінде Желтоқсан оқиғасын кеңірек танып білуге мүмкіндік берді.

Кеш тізгінін ұстаған айтыскер ақын, Қазақстан Республикасының құрметті кітапханашысы Мейірман Шәкеновтің сөздері кештің сәнін аша түсті. Іс-шарада сөз алған желтоқсаншы «Батыс-Желтоқсан»

Жұбан елі әделі әсер сыйлады

Университетіміздің филология факультетінің «Филология: қазақ филологиясы» білім беру бағдарламасы бойынша білім алып жатқан 3-курс студенттері Ақжайық ауданының орталығы – Чапаев ауылындағы Жұбан орталығында болды. Сапарымыздың басты мақсаты – даңқты жерлесіміз, дауылпаз ақын Жұбан Молдағалиевтың өмірі мен шығармашылығын тереңірек тану.

қоғамдық бірлестігінің мүшесі Мәлік Мұхтар, тарихшы әрі өлкетанушы Алдаберген Сәрсеков тарихымыздың айшықты сәттерін атап өтіп, жастарға тағылымды әңгімелерін айтты. Қазіргі қоғамдағы түйткілдер мен ақынның шығармашылығы арасындағы сабақтастық, өткен мен бүгіннің арасындағы байланыс кездесудің басты мәні болды.

Ақжайық аудандық «Жайық таңы» газетінің редакторы Әлия Шәрапиева мен тілші Борис Мырзағалиевтар журналистика, жергілікті басылымның бүгінгі тыныс-тіршілігі туралы сөз қозғап, өз ойларын ортаға салды.

Сапар барысында аудандық өлкетану музейінде болып, өлкенің тарихы мен мәдениетінен де мол мағлұмат алдық. Қорыта айтқанда, осынау сапарымыздың әрбір сәті бізге тек рухани азық сыйлап қана қоймай, болашаққа сенімділікті арттырды.

Бізге осындай мүмкіндік бергені үшін университет, филология факультетінің басшылығына өз алғысымызды білдіреміз.

Рану РУСЛАНҚЫЗЫ,
«Фил-31» факультет топ студенті

Қараша айының алтысы күні қасиетті де қастерлі ордамыз Махамбет Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан университетінің филология факультетінің 50 студенті профессор Қыдыршаев Абат Сатыбайұлының жетекшілігімен Батыс Қазақстан облыстық Абай атындағы мамандандырылған мектеп-гимназия интернатында тағылымды да ғибратты кездесу ұйымдастырды. Бұл тәлімді іс-шараның басты мақсаты - университет пен мектеп арасындағы рухани ынтымақтастықты нығайту, студенттер мен оқушылар арасындағы мәдени сабақтастықты тереңдету, жаңа ұрпақтың гуманитарлық-шығармашылық өрлеуіне қолдау жасау.

Алдын ала жоспарланып асыға күтілген таңғажайып кездесудің алғы сөзін мектеп директоры, зиялы азамат **Сұлтанов Данияр Амангелдіұлы** алып, студенттерге ерекше ілтипат, зор ықыласпен ақ тілегін ақтарды. Ұлағатты да өнегелі шараны қолға алғандары үшін ризашылығын білдірді. Бұл кездесу кеші білім мен өнерге шексіз құрметтің **тың парадигмасы** болды. Мейірімге толы шуақты концерт бағдарламасы өз шымылдығын сахнада мың бұралған студент бишілердің орындауындағы ұлттық мәдениетіміздің асыл қазынасы, халықтың рухани дүниесін, тарихын, өмір салтын әрбір қимылын сұлу да сүйкімді ырғағыменен танытар «Қазақ» биімен ашылып, ұлттық өнеріміздің асқақ рухын сездіріп, көрермендердің жүрегіне жол тартты. Өнер сұлулығын ғана емес, қазақ халқының шынайы болмысын, мәдениетін дәріптеу, қазақтың асыл мұрасын қадірлеу мақсатында студент **Ахметкереев Ильфаттың** орындауындағы адамдық ар-намыс пен ерлікті, адалдық пен әділеттілікті сипаттайтын Махамбет бабамыздың «Жұмыр-Қылыш» күйі тыңдаушыларды терең ойға шомылдырып, ерекше сырлы сазымен жүректерін тербетті. Күй құдіреті тек ерекше ырғақты әуенінде емес, оның тарих пен дәстүрді сақтаудағы бірегей орны мен маңызында екені айдан анық. Әрбір ішектің дірілі, әрбір перненің үнінде өткен ғасырлар мен ұлы тұлғалардың рухы сезіліп, жастарға ұлттық болмыстың тереңдігі мен маңызы паш етілгендей...

Студенттер мен оқушылар арасындағы достық пен шығармашылық байланыстарды нығайту үшін «Мақал-мәтел шеруі» атты қызықты ойын ұйымдастырылды. Бұл ойында студент **Рану Русланқызы** өмірлік

■ Парадигма

СТУДЕНТ-ШӘКІРТТІҢ ЫНТЫМАҚТАСТЫҚ КЕШІ

тәжірибені жинақтайтын, қазақ халқының салт-дәстүрін айқындайтын даналық сөздерді еске салып, айрықша белсенділік танытқан оқушыларға ынталандыру сыйлықтарын табыстады. Қазақ халқының сөз өнері арқылы өткені мен болашағы арасына алтын көпір салынды. Сондай-ақ студенттер өз шығармашылығынан өлеңдер циклін оқыды. Бұл ретте студент **Айшат Серікқызы** Сырым Датұлының ерлік жолы мен ұлы күресін арқау еткен «Сырымы сары даламның» атты жеке туындысын ұсынып, әр сөзі, әр жолы қазақ халқының батырлығы мен ерлігін қастерлеген ұрпақ бейнесін айқындады. Ал студент **Темір Нұрдана** «Аға» атты арнауымен көрермендердің жанын тербетсе, студент **Айтолқын Әлібекқызы** Мағжан Жұмабаевтың «Пайғамбар» өлеңін шебер орындап, тыңдаушыларды сырлы әлемнің сиқырына бойлата алды. Әр сөздің терең мағынасы, әр ойдың ұшқырлығы тыңдарманды шексіз әлемге жетелегендей болды. Кештің қыза түскен уақытында студент **Ғайса Жасмин** оқушылардың санасында жаңа ұғымдар мен дүниетаным кеңістігін дамытатын сериалды тренинг өткізді. Топтық жұмыстың маңыздылығы түсіндіріліп, достықтың шынайылығына, бірлік пен ынтымақтың күштілігіне акцент берілді. «Бірлік бар жерде тірлік бар» дегендей, қазақ мақалын еске түсірген бірегей тренинг болды. Белсенді қатысушылардың барлығы ынталандыру сыйлықтарымен марапатталып, жүздерінде қуаныш,

жүректерінде достықтың мәңгілік лебі сезілді. Ойын барысында қатысушылардың ынтымағы мен ортақ мақсат үшін бірігуі рухани байлықтың тереңдігін көрсетті. Кейіннен әнші студент **Диляра Жеңісқызы** жүректің тілінде сөйлейтін өнердің көрінісін композитор Жарасқан Төлеубай әнімен, яғни, «Жақсы адамдарым» атты әсем әуенімен қорытындылап, жиынды қайталанбас әсерге бөледі. Бұл ән тек кешті қорытындылап қана қоймай, кеңістік пен әлемнің шегі жоқтай сезіндіріп, жандүниемізді жаңа бір сұлулықпен байытып, тыныштық пен қуат сезілгендей күй кешті...

Мектеп директоры **Данияр Амангелдіұлы** өз алғы сөзінде Абай мектебі тек қана білім беріп қана қоймай, жастарды ақыл-ой мен адамгершілікке, терең ойлау мен жеке тұлға ретінде қалыптасуға тәрбиелейтінін, оқушылардың әдебиетке қызығушылығы мен қабілеттерін атап өтіп, осы қабілеттің күннен-күнге ұшталып, дамып келе жатқанын тілге тиек еткен-ді. Бұл оқушылардың студенттерге арнаған өлеңдерінде айқын көрініс тауып, олардың өнер мен білімге сүйіспеншіліктері терең әрі шынайы екендігі мектепте өз сөзін салмақты әрі ықпалды етіп қолдануға, ойын жүйелі айтуға баулитын шешендік өнер курсы оқитын **Дастан Назым, Үмбетқали Бекарыс, Төлеген Аружан, Мәлік Аяна, Төлеуғали Әсем, Аққали Назерке** сынды білімді де өнерлі һәм дарынды оқушылардың сөздері арқылы дәлелденді. Көркем сөздің құдіреті мен өнер саласына құрметтің жоғары деңгейде екені

аталған мектеп оқушыларының аз ғана өнер үзіктерінен-ақ байқалып тұрды. Оқушылар өздерінің сүйікті ұстаздары, педагогика ғылымдарының докторы, **профессор Абат Сатыбайұлы** мен студент аға-апаларына шексіз алғыс сезімдерін білдіріп, бәрі бірлесе біртұтас жүреппен «Ұстазым» әнін шырқады. Шәкірттерінің жүрек түкпірінен шыққан ағыл-тегіл алғысқа ұстазымыз профессор Абат Сатыбайұлы ақ батасын арнады: **«Қадірлі шәкірттерім! Қадамдарың ақ болсын! Тапқандарың бақ болсын! Жегендерің тәтті болсын! Әрбір күндерің сәтті болсын! Қалталарыңда ақша болсын! Ауаларыңда бақша болсын! Ең бастысы, терең ақыл-ой болсын! Отбасыларыңда мағыналы той болсын!»** Профессор **Абат Сатыбайұлының** батасы тыңдаушылардың жүрегіндегі сенім мен үмітті оятып, болашаққа ұмтылған жарқын армандарын ұштағандай. Бұл кездесу тек қана мәдениет пен білімнің үйлесімін айқындап қана қоймай, студенттер мен оқушылар арасындағы өзара рухани байланысты нығайтып, олардың шығармашылық әлеуетін арттырды. Әдебиет пен өнер арқылы жас буынның рухани байлығы мен ұлттық болмысы нығая түскендей. Абай мектебінің кең залында білім мен өнер тұлғаларының ұлағатты үні, ұрпақтар сабақтастығының жаңа дәуірі басталғандай жылы леп сезіліп тұрды...

Рану РУСЛАНҚЫЗЫ,
филология факультетінің
студенттік деканы

Лабораториялық сабақ өтті

Х6-21 тобында «Генеративтік орган гүл, гүл бөліктерінің орналасуы» атты лабораториялық сабақ өтті.

Сабақ ортада психологиялық жағдай жасау үшін «Сіз білесіз және білмейсіз» деп аталатын әр топ мүшесінің ешкім білмейтін қасиеттерін таныстырумен басталды. Содан соң топпен бірлесіп жұмыс жүргізу үшін студенттер «Flippity» платформасымен екіге бөлініп, жаңа сабақтың тақырыбын ашу үшін «Learning Apps» платформасымен сәйкестендіру тапсырмасын орындады. Жаңа сабақтың тақырыбы бойынша

бейнебаяннан үзінді көре отырып, гүл мүшелерімен танысқан студенттер постер қорғау үшін арнайы тапсырмалар алып, оны орындап, қорғады. Гүл кестелері мен сәйкестендіру сұрақтары «Word Well» платформасымен орындалып, үй тапсырмасын бекіту үшін QR код арқылы тапсырмалар берілді. Сонымен қатар кеппе шөптер мен микроскоптан гүл бөліктері анықталды. Сабақ соңында кері байланыс жүргізілді.

No Code-кодсыз сайт жасау мүмкіндігі

11 - желтоқсан күні күні Физика-математика факультетінің, информатика-робототехника БББ-ның студенттері А.А.Адилханова мен А.Д.Тайманов атындағы шәкіртақы иегері Н.Мендешқызы ұйымдастыруымен «No Code» атты офлайн тренинг өткізілді. Іс-шараның мақсаты - қатысушыларға кодсыз сайт жасау дағдыларын үйретіп, Tilda платформасын қолдану арқылы сайт құру жолдарын көрсету. Қазіргі таңда сайт немесе қосымша жасау үшін бағдарламалауды білудің қажеті жоқ. Әлемде No Code технологияларының дамуы кез келген адамға өз идеяларын жүзеге асыруға мүмкіндік береді. Бұл әдістердің басты артықшылығы – код жазу дағдыларының қажеттілігін жою. Егер сіздің креативті идеяларыңыз бар, бірақ техникалық біліміңіз жеткіліксіз болса, бұл технологиялар сіз үшін!

Жақында өткізілген семинарда біз No Code платформаларының мүмкіндіктерін, олардың артықшылықтарын және сайт жасау процесін толық талқыладық. Бұл мақалада сол талқылау негізінде No Code платформаларының құндылығын ашып көрсетеміз.

No Code – бұл сайттар, қосымшалар немесе басқа да цифрлық өнімдерді кодсыз жасауға мүмкіндік беретін платформалар жиынтығы. Мұндай платформалардың ішінде ең танымалдарының бірі – Tilda. Сонымен қатар Bubble, Wix, Webflow сияқты басқа да шешімдер бар.

No Code технологияларының арқасында кез келген адам қысқа мерзім ішінде, артық шығынсыз және техникалық білімсіз өз жобасын бастай алады. Бұл әдістердің өзектілігі әсіресе бизнес бастауға немесе жеке бренд құруға үлкен әсерін тигізеді.

Практикалық бөлімнің нәтижесінде әр қатысушы қарапайым сайт жобасын жасап шықты. Олардың кейбірі жеке портфолио, ал кейбірі онлайн дүкен прототипін ұсынды. Семинар барысында біз сайтты жариялаудың техникалық жағын да қарастырдық.

No Code технологиялары әрбір адамға өзінің идеяларын іске асыруға мүмкіндік береді. Егер сізде үлкен идея болса, бірақ бағдарламалау біліміңіз болмаса – бұл мәселе емес! Tilda және басқа платформалар арқылы сіз қысқа мерзім ішінде сапалы және функционалды сайт жасай аласыз. Tilda арқылы өз арманыңызды жүзеге асыруды бүгіннен бастаңыз!

Н. МЕНДЕШҚЫЗЫ, А.А.АДИЛХАНОВА,
ИР-31 тобы

«BOTANY BRAINSTORM»

«Жаратылыстану-ғылыми пәндері бойынша цифрлық технологиялар мен шешімдерді пайдалану мүмкіндіктері» әдістемелік айлықтың аясында «Ботаника» үйірмесінің жетекшісі Ж.С.Кажымуратова және 2 курс магистранттары Г.Атшыбаева, Н.Нұршатова, А.Сансызбаевтың ұйымдастыруымен 2 курс студенттері арасында «Botany Brainstorm» интеллектуалдық сайыс өткізілді. Сайыс студенттердің биологиядан білімін тереңдету мақсатында ұйымдастырылды. Интеллектуалды сайыс 4 кезеңнен тұрды:

1. «Өсімдік детективі». Бұл кезеңде әрбір топқа белгісіз өсімдіктің суреті көрсетіліп, әр топ суретке қатысты өсімдіктің ботаникалық сипаттамасын анықтап, атауын және түріне сипаттама берді.

2. «Қызықты деректер викторинасы». Мұнда сайыскерлерді қызықты деректерден құралған бірнеше қысқаша сұрақтар күтіп тұрды, сұрақтарға дұрыс жауап берген топ жеңіске жетті.

3. «Биологиялық терминдерге көңіл бөлейік». Аталған кезеңде сайыскерлерге сәйкестендіру парақшалары беріліп, көрсетілген анықтамалар бойынша терминдермен байланыстырып, топтық жұмыс жасады.

4. «Ойлан тап». Бұл – топ басшыларына арналған қызықты сайыс. Топ басшылары құпия жәшік ішіндегі көкөністерге дұрыс анықтама беріп, әр дұрыс жауап үшін балл иеленді.

Сайыс қорытындысында қатысушы топтар жүлделі орындармен марапатталып, қызықты сыйлықтар табысталды. Барлық қатысушылар мен ұйымдастырушылардың және топ жанкүйерлерінің қолдауымен іс-шара сәтті және нәтижелі өтті.

Жуырда жаратылыстану-география факультетінде оздырылған «Жаратылыстану-ғылыми пәндер бойынша цифрлық технологиялар мен шешімдерді пайдалану мүмкіндіктері» тақырыбындағы әдістемелік айлық аясында «Көшбасшы биологтар» атты 1 курс студенттері арасында интеллектуалдық сайыс өткізілді. Сайыстың мақсаты – факультетіміздің қабырғасында жаңадан келген білім алушы студенттердің білімі, ой-өрісі мен есте сақтау қабілеттерін шыңдау, жаратылыстану пәніне деген қызығушылықтарын арттыру, ұжымшылдық қабілеттерін дамыту.

«Көшбасшы биологтар» интеллектуалды сайысы

Алдымен қатысушы студенттерге сайыстың ережелері таныстырылды. Жарыс биология, география, химия мұғалімдерін дайындау білім беру бағдарламаларының аға оқытушысы Ж.С.Кажымуратова, биология, химия ғылымдары және қоршаған орта білім беру бағдарламаларының оқытушысы, магистр Б.Е.Утебалиева және «биология-география» білім беру бағдарламасының 4 курс студенті, Президенттік атаулы шәкіртақы иегері Ж.С.Тунгатар төрелік етіп, әділ бағасын берді.

Сайысқа «Биология (IP)», «Биология-География» және «Экология» білім беру бағдарламаларының 1 курс студенттері қатысып, 5 айналым бойынша бақ сынасты. «Ұяшықтар әлемі» атты алғашқы айналымда студенттер экранда көрсетілген ұяшықтар арқылы сұрақтарға жауап беру арқылы ұпай жинады. Ал «Жасушалы әлем» атты екінші айналымда студенттер арнайы берілген материалдардан биология саласына байланысты өз ойларынан макет құрастырып және оны

қорғады. «Жанды әлемнің жұмбақтары» атты үшінші айналымда студенттерге арнайы логикалық сұрақтар қойылып, ұтымды жауаптар алынды. Сонымен қатар төртінші айналым «Тапқыр болсаң, тауып көр» атты пазл құрастыру бойынша өтсе, соңғы айналым «Ой жарысу» атты викториналық сұрақтармен интеллектуалды сайыс аяқталды. Сайыстармен қатар сергіту сәті ретінде қатысушы студенттерге арнап «Не зат?» атты қызықты ойын ойнатылды.

Сайыс соңында қатысушы «Биология (IP)», «Биология-География» және «Экология» білім беру бағдарламаларының 1 курс студенттерінің табандылығы мен білімге деген ұмтылыстарының жоғары деңгейде екендігі анықталып, белсенді топ студенттері арнайы дипломмен марапатталды.

К.С. УДРЕЕВА,
Биология, география, химия мұғалімдерін дайындау білім беру бағдарламаларының оқытушысы, магистр

«Ерке шағымның кезеңі – студенттік өмір»

Студенттік өмір жарқын сәттерге толы. Студенттік өмір – бұл жаңа таныстардың уақыты, университетте сіз көптеген қызықты және білімді адамдарды кездестіре аласыз, сол кезде біреу өзінің махаббаты мен ең жақсы достарын табады. Студенттік шақ ең керемет уақыт, адам өмірді таниды, көптеген қызықты байланыстар мен таныстар табады, мамандықты игереді және жұмыс пен қарым-қатынас үшін қажетті дағдыларды алады. Қарапайым студенттерден өз ісін білетін мамандар шығады. Қуанышты және көңілді, білім мен жаңа таныстарға толы студенттік өмір кез келген адамның өміріндегі ең жақсы кезең болып саналады. Студенттік жылдар – бұл әлемді көрудің, жаңа көкжиектерді ашудың, студенттермен алмасу бағдарламаларының арқасында басқа елдерге барудың сәтті мүмкіндігі. Университетте әрқашан өзін көрсетуге зор мүмкіндіктер бар. Көптеген шығармашылық, спорттық және ғылыми үйірмелер, қызығушылық топтары сізге, әр адамға ұнайтын хобби таңдауға мүмкіндік береді. Төрт жылдық оқу, жатақханада тұру, бай ғылыми өмір және шексіз қарым-қатынас. Бұл әдемі уақыт туралы кім және не айтатынына қарамастан, әркімнің студенттік өмірі ерекше болады. Әрине, бұл уақыт жүрекке терең із қалдырады, сондықтан студенттік уақыттан бастап бере алатын барлық нәрсені алған жөн.

Нағыз студенттік өмірдің сұлулығы – бұл тек бір рет болады, содан кейін тек жарқын естеліктер қалады.

«Студент» сөзі латын тілінен аударғанда «ынтамен оқушы, ізденуші» деген мағынаны білдіреді. Дегенмен іздену мен ынтаны ғана негіз етпей, студенттік өміріңізді қызықты ету, әрі көңілді өткізу өз қолыңызда. Сіз өзіңіз келген жеріңіздегі таныс достардан бөлек, мұнда әр аймақтан келген жаңа достармен танысасыз. Жаңа таныстық жаңа өмірге жол ашу. Ең қызығы олардың сөйлеу мәнері, өздерін ұстауы. Тіпті сіз білмейтін тілде сөйлеп тұрғандай көрінуі де мүмкін. Әрі өзгеше салттар, дәстүрлер... Бірақ уақыт өте келе оған да көндігіп кетесіз. Үйренісесіз. Өйткені сөйлесу арқылы олардың диалектілері мен өмір сүру қағидалары сізді де өзгертеді.

Жатақханада...

Ең қызық әрі ең керемет кез осы жатақханада. Кең бөлмелері бар үйіңді ауылда қалдырып, шағын ғана бір бөлмеде төрт-бес адам болып тұру сіздің жеке бастағы өзімшілдігіңізді жоғалтады. Бір нанды бөліп жеу, көмектесу, бірге жүріп, бірге тұру секілді дүниелерді бастан кешесіз. Көршіңізге емес, көрші бөлмеге қонаққа бару, туған күн

Университетіміздің коворкинг орталығында халықаралық студенттер күніне орай филология факультетінің «Кітапханалық-педагогикалық қызмет» БББ, БПД-11 тобының ұйымдастыруымен «Ерке шағымның кезеңі - студенттік өмір» атты әдемі кеш өтті. Биыл ашылған аталмыш білім беру бағдарламасының мақсаты – мектеп, балалар-жасөспірімдер және кітапханалардың барлық түрлерінің психологиялық-педагогикалық процестерін талдауға және іске асыруға, дәстүрлі және инновациялық педагогикалық қызмет негіздерімен кітапханалық-педагогикалық және ақпараттық қызметтер көрсетуге қабілетті кәсіби кадрларды даярлау болып табылады. Іс-шараға деканат құрамы, БББ жетекшісі мен оқытушылары, филология белсенділері және түлектер қатысты.

кештерін жасау, ән салу, би билеу, әңгіме дүкен құру – бәрі сіздің өміріңізге таңсық болып келеді. Бірақ сол таңсық дүниеден көкірек көзіңіз ашылып, жаңаша өмірді достармен бірге сүруге деген ынтаңыз артады. Тіпті жатақхана екінші үйіңіздей болып, қателіктеріңізді кешіріп, жақсылығыңызды арттырады. Студент атанған күннен бастап әрбір уақытыңызды, әрбір минутыңызды қызыққа толы қылып өткізіңіз. Уақыт өте келе еске алатын әрі сағынатын сәтіңіз дәл осы шақ болады.

Топтағылармен қаланың қарыштап дамыған жерлерін көріп, театрға, өнер ордасына барып, рухани азық алып, мұражайлардың мұраларына қанығып, қойшы әйтеуір,

мәз-мейрам болып қалады. Болашағын бағамдап, күш-қайратын білімге, өнерге жұмсамақ болып келген, талабы таудай қыз-жігіттер де жетерлік жоғарғы оқу орнында. Мемлекеттің сапалы, саналы, бағалы бөлігі осындай жастардан шықса керек, сірә! Осындай студенттерге қарап қызыға, қызғана қарайсың кейде, қуанып тұрып!

Альбина АХАНОВА,
Филология факультетінің тәрбие ісі жөніндегі
декан орынбасары

«Алтын күз: мезгілдің поэзиясы мен көркемдік бейнелері»

Күз дегенде алдымен көзімізге айналаның сары түске боялғанын, жапырақтардың сарғайып, жерге түскенін, бұлтты аспан мен салқындау ауа-райы елестейді. Бірақ бұл жыл мезгілінің өзіндік ерекшеліктері бар. Күз мезгілі адамдарға әртүрлі көңіл-күй сыйлайды. Күз – сұрқай реңді болса да, менің ойымша, күз – табиғаттың ең көркем жаратқан жыл мезгілі деп білемін. Маған қатты салқын да емес, қатты ыстық та емес, бұлтты әрі жаңбырлы күз мезгілі ұнайды. Себебі, күздің ауасы бөлек. Маған бұл жыл мезгілі жылылық сыйлап қана қоймай, көңіл-күйде сыйлай біледі. Күз мезгілі әрқашан ыстық. Көптеген мейрамдар тағы бар. Өз басым жаңбыр астында жүргенді құп көремін. Қолыма қолшатырымды ұстап ап, екінші қолымда ыстық кофе, жылы орамалымды бүркеніп алып күздің саф ауасымен тыныстағанға не жетсін?! Осы күзде мен үшін жаңаша өзгеріс болды. Себебі, осы күзде М.Өтемісов атындағы Батыс Қазақстан Университетіне оқуға түстім. Сол себепті биылғы күз мен үшін ерекше. Жаңа таныстықтар, жаңа орта, жаңа ұйым. Бәрі таңсық, бірақ соған сай әрекет етуге талпынсақ сол ортаға кіре аламыз. Бұл жыл мезгілінде табиғаттық құбылыс күн мен түннің теңелуі, тоқырауы болады. Жалпы күз мезгілі – адамның көңіл-күйі іспетті, өте құбылмалы. Жаңбыр бізде – жас секілді, ал бұлтты аспанды – қабағы қатулы жан, ал найзағайды – ашу деп білемін. Өдетте, күзде барлық жеміс-жидек, көкөністер пісетін уақыт. Күз – жылы ауа-райымен қоштасып, суық мезгілді күтіп алу уақыты. Бала кезімізде тек жылы мезгілдерді ұнататын едік, есейе келе салқын мезгілдердің де ерекшелігін байқап жатырмыз. Күз маған жаңа орта берді, жаңа таныстық берді, жаңа өмір берді. Күз мезгілінің тамаша көрінісін көріп, кейде қолыма қаламсап алып, күздің әдемі пейзажын салғым да келіп кететіні бар. Бір жағынан әсем көрініске назар сала отырып, ақын болғың кеп кетеді ме, қалай өзі?! Менің пікірімше, күздің керемет көрінісі осындай. Күз – басқа жыл мезгілдеріне қарағанда табиғаты бөлек, сұлу кейпі ерекше мезгіл. Ал қазір терезені ашып қойып, күздің қоңыр желіне бетімді төсеп отырмын. Қоңыр күздің жайлы, көңіл сүйсіндіретін желі мен үшін әрқашан ыстық.

Арай МУХАНБЕТЖАН,
Г-11 студенті

«Қызықты көңіл – студенттік өмір!»

Филология факультеті КЯЛ-11 топ студенттерінің ұйымдастыруымен халықаралық студенттер күніне орай «Қызықты көңіл – студенттік өмір!» тақырыбында еркін форматта диалог кеші өтті. Кеш қонақтары – факультеттің жоғары курс белсенділері. Кештің мақсаты – студенттерді мереке тарихымен таныстыру, факультет белсенділерін дәріптеу болатын.

Деканның тәрбие ісі жөніндегі орынбасары А.С.Аханова студенттік шақтың адам өміріндегі ең жарқын кезең екендігін, жастық шақ эмоцияға, қимыл-қозғалысқа, өмірді тануға құштарлық пен білім жинауға толы кез екендігін тілге тиек етіп, студенттерге құттықтау сөзін арнап, кеш шымылдығын ашты. Сонымен қатар топ кураторы Р.Ж.Сисенбаева мерекенің тарихымен таныстыра отырып, студенттік өмірдің ерекшелігі, әрбір білім алушының өз уақытын тиімді әрі қызықты етіп өткізуі өзіне байланысты екендігін, «Тәрбиесіз берілген білім – адамзаттың қас жауы» деп Өл-Фараби бабамыз айтқандай, біздің ЖОО-да сапалы біліммен қатар көптеген шығармашылық, спорттық және ғылыми үйірмелер жастардың жан-жақты дамуы үшін мол мүмкіндік беретініне тоқталып өтті.

Кеш барысында тобымыздың мың бұралған бишілері Ш.Амангелді, Э.Габдуллина, Г.Серік, М.Жасенова, А.Хамиева заманауи билерімен көрермендерді тәнті етсе, К.Коновалова, А.Серік, Г.Серік жатақхана өміріне байланысты әзілге құрылған көріністерімен студенттерді бір серпілтіп алды. Сондай-ақ кеш қонақтарымен лоторея ойнатылып, естелік сыйлықтар да табысталды. Факультет белсенділері де түрлі естеліктерін, ақыл-кеңестерін айтып, риясыз пікір алмасу орын алды. Сонымен бірге факультет деканы А.Ақбулатов студенттерді мерекемен құттықтап, сәттілік тіледі.

Композитор Ә.Бейсейовтің «Армандастар» әнінің

әуеніне тобымыздың ақыны З.Хамидолланың сөзіне жазылған:

БҚУ-дың бетке ұстар жастары едік,
Өмір жолын тек жақсымен бастап едік.
Жайнаған жүз қайда, белсенділік қайда?

Аға буын қошеметің қайда екен?, – деген керемет әнімен кешіміз аяқталды. Әннің шыққанына да жарты ғасыр өтсе де, уақыт шаңына көміліп қалмай, бұл жолы жасарып, жаңарып, өзгеше мәтінде әуеледі. Өйткені бұл ән өмірде жаны үндес, сыры бір біз тәрізді адал достардың әнұранына айналған туынды еді. Міне, біздің ең алғашқы мерекеміз – студенттер күніне арналған кешіміз осылай өз мәресіне жетті.

Баянсулу ҚАЛЕН,
КЯЛ-11 студенті

2016 жылы қаңтардың 30-ынан бастап шығады-Издается с 30 января 2016 года

Газет – халықтың көзі, құлағы һәм тілі.
Ахмет Байтұрсынұлы

ЖУРНАЛИСТ

№10 (75), желтоқсан 2024 жыл

(Journalist)

Баубек Бұлқышев атындағы жас журналистер клубының жаршысы

■ Даналыққа ұмтылыс

Пікірдің сәні –
ойландырар мақұлы

Алғыс!

Жарқын жүздесу жүрек
қуантады

Махамбет Өтемісов атындағы оқу орны студенттерінің Абай мектебі оқушыларымен кездесу кеші баршамызға ұмытылмастай әсер қалдырды. Бұл ретте, ең алдымен, профессор Абат Сатыбайұлына алғысымыз шексіз!.. Студент аға-әпкелерімізбен жүздесуде тұңғыш теңіздің түбіне сүңгіп шыққандай әсерде болдық. Жаңа орта, тың тәрбие, жаңаша көзқарас қалыптастыра білген басқосу болды. Дидарласу сәті өте жоғары деңгейде өтті. Болашақтағы өз жолымызды көргендей болдық. Әрине, осындай кеште біздің тоғысуымызға себеп - “Шешендіктану” атты элективті оқу курсы... Кездесу сәтінде біз де құралақан болғымыз келмеді. Ортаға шығып өзіндік ойымызды, өз ризашылығымызды білдірдік. Ал осындай толғанысқа толы кеңейтілген кеште өзіндік ойымызды ашық жеткізе білуіміз ұстазымыз Абат Сатыбайұлының еңбегі деп білемін.

«Шешендік - өнер бастауы» сынды жүздесу бізді жаңа дүниелерге үйретіп, келешектегі өміріміздің маңыздылығын түсіндірді. «Көре-көре көсем боласың, сөйлей-сөйлей шешен боласың» демекші, көріп те, сөйлеп те, өз бойымызға шешендікпен қоса көсемдікті де қатар дарыттық десем артық айтқаным емес. Әгәрәки, осы секілді шара болмаса, біз өмірдің шын қызығы мен нағыз жанып тұрған кезін өткізіп алушы едік. Кездесу ойымызға ой қосқандай. Жүздесу барысында ойымыз да, бойымыз да өскендей, сойымыз да бөлекше сомдала бастағандай!.. “Жақсыдан үйрен” дегендей, кездесудің басты ерекшелігі - тек жақсы адамдармен жаңа қарым-қатынас орнатуда ғана емес, алдыңғы буын аға-әпкелерімізге қарап бой түзеп, ақыл сіңіріп, жақсы да сындарлы ойларды естіп, алдымызға нақты мақсат қоя білуіміз. “Шешендіктану” курсы бізге қазірден бастап осындай мүмкіндіктер сыйлап жатса, неге күллі мүмкіндігімізді әрі қарай ізденіспен қолданып, өзімізді тұлғалыққа баулыр игі істерге жұмсамасқа... Меніңше, “Шешендік - өнер бастауы» атты кездесуі жарқыраған шырақтарды жаққандай, танылмаған

таланттарды тапқандай әсер қалдырды. Егер оқушылар шамшырақ болса, сол шамшырақты жаға білген кеш болды. Өзімізді жаңа қырымыздан танып, өмірдің алтын сатысына қадам аттағандаймыз. Кеш болашаққа қарай нақты мақсатымызды айқындауға, келешекке қорықпай қадам басуға үйретті. Өмірдің мәні бір сынаққа бола тоқтамайтынын аға-әпкелеріміз алтындай асыл, күмістей салмақты сөздерімен бойымызға сіңіргендей...

Ойымды жинақтай келе бізбен кездесуге асыққан Махамбет Өтемісов атындағы университет студенттеріне басымызды иіп өз ризашылығымызды білдіреміз. Осындай мүмкіндік сыйлаған профессор Абат Сатыбайұлына шексіз алғысымызды айтамыз. Алдағы уақытта бұдан да жоғары деңгейдегі басқосулардың куәсі боларымызға сеніміміз мол.

Аружан ЕЛДОСҚЫЗЫ,
БҚО Дарынды балаларға арналған Абай атындағы
мамандандырылған мектеп-гимназия интернатының 10
сынып оқушысы

Мастер класс

Кәсібилікке баулыр
шеберлік сағаты

Шешендік өнер қағидаларын тануға арналған шеберлік сағаты өте қызықты әрі жоғары тиімділікте өтті. Профессор Абат Сатыбайұлының кәсіби шеберлігі мен тақырыпты терең меңгергендігі негізінде біз түрлі шешендік әдістер мен техникаларды үйреніп, еркін әрі сенімді сөйлей білуге мүмкіндік алдық. Мастер класс барысында сөйлеу мәдениеті, тыңдаушыға әсер ете білу, сенімді қарым-қатынас орнату секілді маңызды сөзтану аспектілері қарастырылды. Шеберлік сағаты деңгейінде тыңдау, дұрыс сөйлеу, өз ойын нақты әрі сенімді жеткізу сияқты дағдыларды меңгеру мүмкіндігі молынан туындады. Зал толы студенттердің шаршы топ алды сөз сөйлеу, эмоционалды интеллектіні дамыту, түрлі аудиториямен қарым-қатынас жасау қабілеттері шыңдалды. Сәтімен ұйымдастырылған мастер класс қатысушыларды жаңаша сөйлеу техникаларына бойлатып, аудитория алдында сенімді әрі еркін сезінуге

ықпал етті. Профессор дәрісі риторикалық дағдылармен қаруландырып, ойымызды тұжырымды, нақты жеткізуге үйретті. Бұл болашақтағы кәсіби ісімізде немесе жеке өмірімізге үлкен артықшылықтар әкелері даусыз... Мастер класс өткізуші кәсіби маманның тәжірибесі, сондай-ақ тренинг барысында қолданылған әдіс-тәсілдер мен жаттығулардың тиімділігі осы шеберлік сағатының нәтижесіне тікелей әсер етері ақиқат. Тренингке қатысушыларға өзара тәжірибе алмасуға, сындарлы пікірлер айтуға толық мүмкіндік берілді. Тренинг қатысушылары арасында ашық пікіралмасу мен тәжірибе бөлісу атмосферасы болды. Бұл - мастер кластың сәтті өткеніне дәлел...

Айтарым, бүгінгі студент – ертеңгі кәсіби мамандарды тұлғалыққа баулыр профессор Абат Сатыбайұлының шешендіктану қағидаларына қатысты шеберлік сағатына қатысу мүмкіндігі болғанына ерекше қуаныштымын. Ұстаз-ғалым ағамызға мың алғыс!

Сұлуаш АХТУРИНА,
Тарих, экономика және құқық факультетінің IV курс студенті
(«Халықаралық қатынастар» мамандығы, МО-41-топ),
студенттік омбудсмен

Шешендікке баулу

Ұлттық құндылық
бастауы

Шешендік – даналықтың шыңы, тіл өнерінің жауһары. “Үздік шешен студент” байқауы – тек жарыс ғана емес, сонымен бірге ұлттық құндылықтарымызды жаңғыртып, студенттердің тұлғалық дамуына үлкен мүмкіндік беретін игі бастама. Байқау – болашақ көшбасшылар мен жас буынның өз ойын еркін жеткізуіне, көпшілік алдында сөз сөйлеу шеберлігін жетілдіруге арналған маңызды шара. Байқау студенттердің шығармашылық әлеуетін ашуға, өз ойын сауатты және дәлелді түрде жеткізуге үйретуге бағытталған. Байқау барысында жас шешендер өзара тәжірибе алмасып, сындарлы пікіралмасу арқылы әлеуметтік белсенділіктерін арттырды. Жастар үшін мұндай платформа олардың сенімділігін нығайтып, сөз мәдениетін тереңірек түсінуге мүмкіндік береді. “Үздік шешен студент” атты университетішілік байқауы – студенттердің шынайы талантын танытатын, шығармашылық пен шеберліктің үйлескен үздік алаңы. Байқаудың басты ерекшелігі – қатысушылардың әрбір сөзі тек теориялық тұжырымдардан ғана емес, өмірлік тәжірибе мен шабытты идеялардан құралғанында. Бұл жастардың ойлау деңгейінің жоғары екенін көрсетіп, олардың ертеңгі ел тізгінін ұстайтын болашақ азаматтар екенін айқын аңғартты. Осындай іс-шаралар студенттердің жан-жақты дамуына ғана емес, олардың ұлттық мәдениетке, ана тіліне сүйіспеншілігін еселеп оятуға зор ықпал етеді. Байқау тек жеңіс үшін емес, білім мен өнерді ұштастыруға, рухани биікке ұмтылуға жетелейтін орасан зор мектеп үлгісі бола алды. Байқауға қатысушылар тек шешендік қабілеттерін емес, өздерінің интеллектуалдық әлеуетін де танытты. Әрбір қатысушы өз ойын терең, көркем тілмен жеткізіп, көпшіліктің жүрегіне әсер ете білді. Байқаудың атмосферасы ерекше болды: қатысушылардың батыл сөзі, көрермендердің ықыласы, әділқазылардың әділетті бағасы – бәрі үйлесім тауып, тамаша рухани кеш сыйлады. Әсіресе, студенттердің шығармашылық ізденісі мен сөз саптауындағы көркемдік байқауға көрік беріп, жарыстың маңыздылығын арттырды... “Үздік шешен студент” байқауын ұйымдастырушыларға айтар алғысымыз, құрметіміз шексіз...

Самал ҚАЖЫГЕРЕЕВА,
«Қазақ тілі мен әдебиеті» пәнінің мұғалімдерін даярлау»
мамандығының II курс магистранты

«Жыл оқырманы – 2024»

Мақсаты – кітап оқудың маңыздылығын насихаттап, студент жастарды оқуға тарту, студенттер арасынан үздік оқырмандарды айқындау. Байқау шарттары – ғылыми кітапхананың көркем әдебиеттер, оқулықтар абонементі, ғылыми абонемент, оқу залдарына тұрақты түрде келіп, түрлі көпшілік іс-шараларға, әдеби кештерге қатысып, білгірлігін, ақыл, ой-өрісінің кеңдігін көрсетіп, белсенділік танытып жүрген оқырмандарды анықтау. Эстетикалық талғамы бай, ойы зерек, қиялы жүйрік, жан-жақты білімді оқырмандар санатын қалыптастыру. Осы орайда «Жыл оқырманы – 2024» байқауының марапаттау рәсімі өтті. Салтанатты іс-шараға әр факультет студенттері мен оқытушылар құрамы қатысты. Биылғы «Жыл оқырманы – 2024» байқауының «Белсенді оқырман – 2024» номинациясын жеңіп алған Математика-физика факультетінің БББ 3-курс студенті Халиматова Альбина, «Ізденімпаз оқырман – 2024» номинациясын Мәдениет және өнер факультетінің Режиссура білім беру бағдарламасының

XXI ғасыр – білім, ғылымның ғасыры. Ал білімнің көусар бұлағы кітап екені бәрімізге аян. Сондықтан, еліміздің болашағы жастардың білім жолындағы өмірлік құлшынысына жолдама беретін мәдени орталыққа айналып отырған бұл – кітапхана. Мемлекет басшысы Қасым-Жомарт Тоқаев «Шын мәнінде, озық ойлы ұлт болудың ең төте жолы – кітап оқу. Сондықтан кітап оқу мәдениетін қоғамда барынша орнықтыруымыз керек» деді. Осы орайда адамдардың бір-бірімен қарым-қатынас жасаудағы тілден кейінгі ең кемел құралы – кітап. Адамның ойын байытып, сауатын жоғарылатып, білім нәрімен сусындатар орта – кітапхана. Жастарды кітап оқуға тарту арқылы студенттердің тұлғалық дамуына, ой-өрісін кеңейтуге ықпал ету, белсенді оқырмандарды анықтап, ынталандыру мақсатында М.Өтемісов атындағы БҚУ Ғылыми кітапхана жыл сайын «Жыл оқырманы» байқауын өткізуді дәстүрге айналдырды.

3-курс студенті Талғатов Минтемир, «Өнерпаз оқырман – 2024» номинациясын Педагогика факультетінің Бастауыш БББ 3 курс студенті Қосаев Тұрғанбек жеңіп алды. Әр оқырман өзінің ізгі тілектерін білдіріп, кітап оқуға деген қызығушылықтарын айтып өтті. «Үздік оқырман» номинациясы «Махамбет үздіктері – 2024» премиясының салтанатты табыстау шарасында «Үздік оқырман» аталымының жеңімпазын филология факультетінің филология қазақ тілі білім беру бағдарламасының 4 курс

студенті Санат Аманбек Санатұлы иеленді. Ғылыми кітапханада өтетін іс-шараларды ұйымдастырушы, әрі кітапхананың тұрақты оқырманы, кітапхана жанашыры, әдеби кештерде белсенділік танытып студенттерді кітап оқуға шақырады, кітаптарды сүйіп оқитын ізденімпаз, өз білімін шыңдап, үнемі ізденіс үстінде жүретін, білімге құштар оқырман. Біз жастарды кітап оқуға шақырамыз, өйткені әр елдің рухани мәдениеті кітаптан бастау алады. Кітапты көп оқу – ол адамның ой-өрісін кеңейтеді,

білімін жетілдіреді, сөздік қорын көбейтіп, сөйлеу мәнерін дамытады. «Кітап ақылына ақы сұрамайтын ең құнды қазына» деген екен түркі халқының ұлы ойшылы Әлішер Науаи. Расында, қай ғасырда болмасын кітаптың алатын орны бөлек. Адамның кемелденуіне бірден-бір себеп болатын нәрсе ол – кітап оқу.

С.С.НУРГАЛИЕВА,
Ғылыми кітапхана оқырмандарды қамту бөлімінің меңгерушісі

РОБОТОТЕХНИКА БОЙЫНША ШЕБЕРЛІК СЫНЫБЫ

Батыс Қазақстан университеті, физика математика факультетінің информатика және IT мамандарын даярлау БББ-ның МИ-23 тобының 2 курс магистранты Қырықбаев Нұрболдың ұйымдастыруымен 125 High school мектебінің робототехника командасы студенттер мен оқытушыларға арналаған робототехника бойынша шеберлік сыныбын өткізді. Бұл іс-шара университет студенттері үшін де, біздің команда үшін де маңызды оқиға болды. Біз робототехника саласындағы тәжірибемізбен бөлісіп қана қоймай, әлемнің түкпір-түкпірінен келген жас инженерлер мен ғалымдарды шабыттандыратын «First Lego League» Халықаралық олимпиадасын ұсындық.

Шеберлік сыныбының басты мақсаты – студенттерге робототехника ұсынатын мүмкіндіктер туралы айтып, оларды осындай олимпиадалар мен жарыстарға қатысуға шабыттандыру болды. Біз халықаралық аренада табысқа жету үшін дизайн, бағдарламалау және командалық жұмыс дағдыларының қаншалықты маңызды екенін түсіндірдік. Іс-шара аясында студенттер инженерлік дағдыларды дамытып қана қоймай, сыни ойлау мен шығармашылықты жақсартуға көмектесетін «First Lego League» олимпиадасының ережелері мен кезеңдері туралы білді. Қатысушылары біздің жобаларымыздың көрсетілімін көре алды, сонымен қатар роботтарға арналған қарапайым алгоритмдерді бағдарламалауда өз күштерін сынап көрді.

Біздің жетістіктеріміз шеберлік сынып барысында біз үшін үлкен мақтаныш көзі болған жетістіктеріміз туралы әңгімелестік. Біздің команда «WPI FIRST Championship» бойынша бірінші орынға ие болып, халықаралық аренада чемпион атанды. Бұл беделді жарыс әлемнің түкпір-түкпірінен үздік командаларды жинайды және біздің жетістігіміз шәкірттеріміздің дайындығының жоғары деңгейін дәлелдеді. Сонымен қатар біз «ROBOLAND» атты Халықаралық робототехника және инновациялық технологиялар фестивалінде жүлделі орындарға ие болдық. Бұл жарыстар тәжірибе алмасу және жаңа технологияларды көрсету

үшін маңызды алаң болып табылады және біздің команда өзінің таланты мен шығармашылығын көрсете алды.

Батыс Қазақстан университетінің студенттері робототехникада өз жолын қалай бастау және халықаралық жарыстарға қалай қатысу керектігі туралы көптеген сұрақтар қойды. Біздің іс-шара осы салада үлкен биіктерге жете алатын

жаңа энтузиастарды шабыттандырады деп үміттенеміз. Робототехника тек технология ғана емес, сонымен қатар көшбасшылық қасиеттерді, шығармашылық ойлауды және командалық рухты дамыту мүмкіндігі. Біз университетке өз тәжірибемізбен бөлісуге мүмкіндік бергені үшін ризамыз және жастарды шабыттандыру мен оқыту үшін жаңа кездесулерді асыға күтеміз.

«Кәсіби бағдар беру қағидалары»

Махамбет білім ордасының қабырғасында Маркетинг және кәсіби бағдар орталығының ұйымдастыруымен мектепте профориентолог қызметін атқаратын мамандарға арналған «Кәсіби бағдар беру қағидалары» атты семинар-тренинг өткізілді.

Ел болашағы – ертеңгі жастардың сапалы маман иесі атанып, дұрыс таңдау жасауы үшін тынбай еңбек етіп жүрген қызметкерлермен дөңгелек үстел басында кездесіп, тәжірибе алмасу мақсатында оздырылды. Аталған іс-шарада мектеп түлектерінің мамандық таңдаудан оқуға қабылдануына дейінгі қадамдары тізбектеліп, ескерілуі керек маңызды мәселелер сөз етілді. Жиынға қатысушылар оқушымен жұмыс барысында туындаған сұрақтарын ортаға салып, кәсіби бағдар беру саласы туралы ойларымен бөлісті. Семинар-тренинг соңында Орал қаласы және БҚО аудандарындағы мектептерде қызмет ететін профориентолог мамандарға біліктілікті арттыру бойынша арнайы сертификаттар табысталды.

РЕДАКЦИЯҒА КЕЛІП ТҮСКЕН МАТЕРИАЛДАР ӨНДЕЛЕДІ. ҚОЛЖАЗБАЛАР АВТОРЛАРЫНА КЕРІ ҚАЙТАРЫЛМАЙДЫ. ДЕРЕКТЕРДІҢ ДӨЛДІГІ ҮШІН АВТОР ЖАУАПТЫ. ЖАРИЯЛАНЫМ АВТОРЛАРЫНЫҢ ПІКІРЛЕРІ РЕДАКЦИЯ КӨЗҚАРАСЫН БІЛДІРМЕЙДІ.

МЕНШІК ИЕСІ:

М.Өтемісов атындағы

Батыс Қазақстан

университеті.

Газет айына бір рет шығады.

Газет Қазақстан Республикасы Мәдениет, ақпарат және қоғамдық келісім министрлігінде 14.06.1995ж. тіркеліп, тіркеу туралы нөмірі №11390-Г куәлігі берілген.

ҚР Ақпарат және қоғамдық даму министрлігі Ақпарат комитетінің келісімімен мерзімді баспасөз басылымдарын және (немесе) ақпарат агенттіктерін 04.03.2021ж. қайта есепке алу туралы №КЗ27VPY00033105 куәлігі берілген.

Таралымы 800. Тапсырыс №925

РЕДАКТОР: Мейірман ЖАНҒАЗАҚОВ

ТІЛШІЛЕР:

Дильназ АМАНЖАНОВА, Ақерке АҚЫЛБЕКҚЫЗЫ, Зада БАҚТЫҒАЛИ, Айсезім АДІЛХАНОВА, Диана ХАСАН

БЕТ ҚҰРУШЫ & ДИЗАЙН:

Асель АБДУЛЛИНА

ФОТОСУРЕТ:

Оқу теледидары және графикалық жобалау зертханасы

Газет Редакциялық баспа орталығында теріліп, беттелді.

«Полиграфсервис» ЖШС баспаханасында басылды.
Мекен жайы: Орал қаласы, Л.Толстой көшесі, 27/3.
тел.: 50-51-48, 51-41-99

Мекен-жайымыз: 090006, Орал қ., Н.Назарбаев даңғылы, 162, тел.: 50-94-45. Біздің сайт: www.wksu.kz, e-mail: orken.gazeti@mail.ru